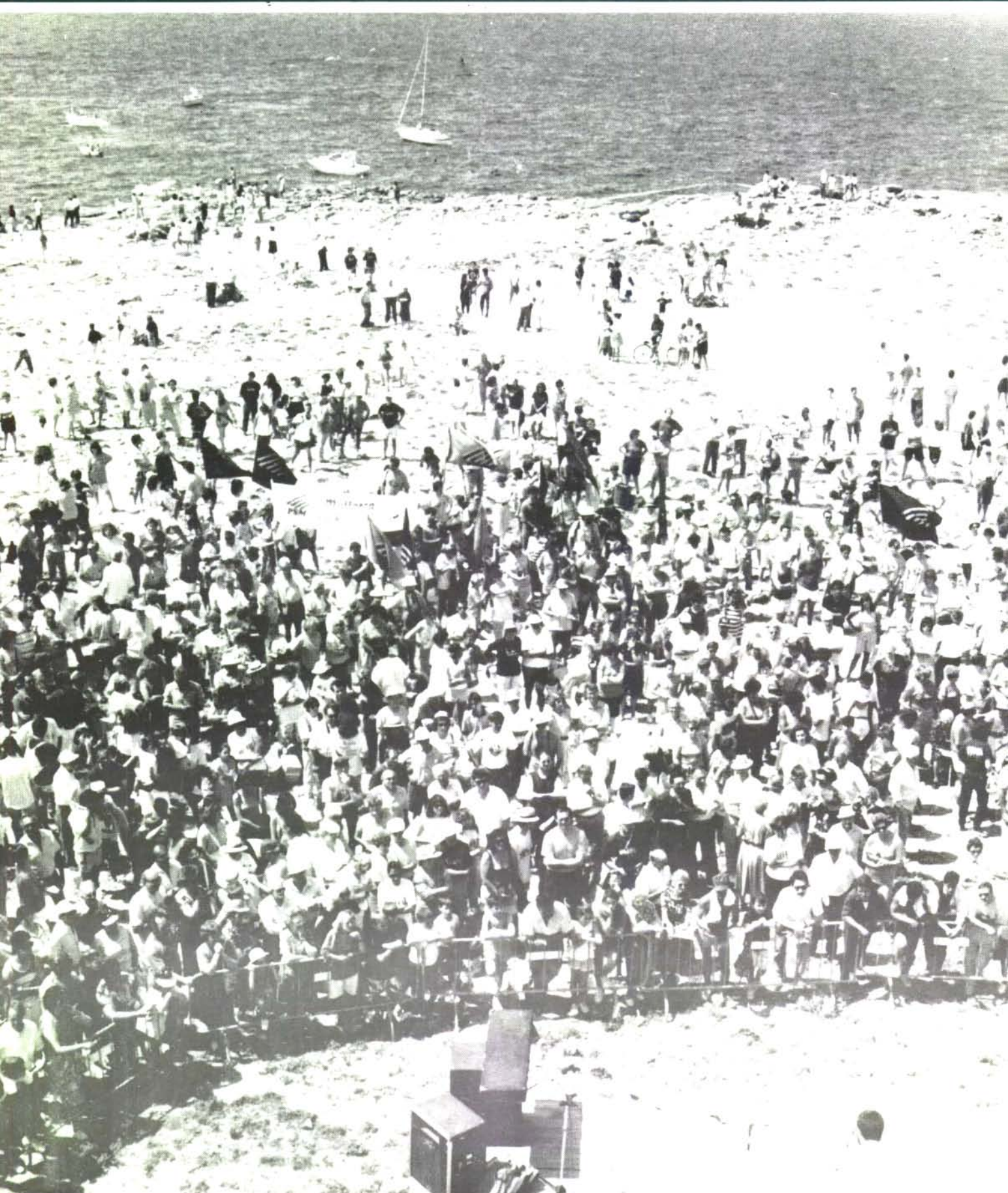

LLUCMAJOR

de pinte en ample

Juny 1990 - N°. 102 - 100 Ptes.

Sano egoísmo.

ELINTAS

Practicar un sano egoísmo puede conducirte, en ocasiones, a soñar.

¿Por qué no hacerlo en el nuevo Renault 21 TXI 12 válvulas?

Sueña despierto: los frenos ABS, la dirección asistida y el aire acondicionado de serie te devolverán a la realidad.

El interior ofrece ordenador de a bordo, elevalunas eléctricos y volante deportivo.

A la medida de tus deseos.

El exterior, en cualquiera de sus dos versiones, cuatro o cinco puertas, conjuga elegancia y deportividad, gracias

al alerón trasero, los alargadores de caja y las llantas de aleación ligera.

Acéptalo. Sé egoísta. Disfruta de esta sensación.

Descubrirás que puede conducirte hasta el nuevo Renault 21 TXI 12 válvulas.

- Motor de 12 válvulas inyección.
- 1.995 c.c.
- 140 CV. de potencia.
- 205 Km/h. de velocidad máxima.
- Aceleración de 0 - 100 Km/h. en 9,2 segundos.

NUEVO RENAULT 21 TXI **12 VALVULAS - 140 CV.**

RENAULT
El placer de vivirlos.

Venga a verlo a:

RENAULT
BARTOLOME JAUME NADAL

Ronda Migjorn, s/n
Tels. 66 01 40 - 66 00 41
LLUCMAJOR
Sant Cristófol, 6
Tel. 26 00 01 - S'ARENAL

Revista mensual
Dep. Leg. PM-350-1.981
Any IX

EDITA:
Obra Cultural Balear de
Lluçmajor

INFORMACIÓ I
PUBLICITAT:
C/ Bisbe Taixaquet, 105
(Lluçmajor)

DIRIGEIX:
Catalina Font

COL·LABOREN:

Joana Artigues
Ignasi Barceló
Miquel Barceló
Miquel Bezares
Francina Capellà
Miquel Cardell
Sebastià Cardell
Joan Clar
Joan Contestí
Bartomeu Font
Joana Font
Damià Fullana
Antoni Garau
Catalina Garau
Joan B. Garau
Maties Garcías
Miquel Janer
Coloma Julià
Antoni Llompart
Margalida Martín
Miquel Mascaró
Margalida Mut
Maties Mut
Miquel Mut
Guillem Oliver
Jaume Oliver
Margalida Palou
Andrea Puig
Nanda Ramon
Sebastià Rubí
Jaume Salvà
Josep Sacarès
Miquel Sbert
Tomeu Sbert
Catalina Serra
Jerònia Socias
Joan Socias
Gabriel Thomàs
Arnau Tomàs
Jeroni Tomàs
Pere F. Torrens
Antoni Vadell
Francesc Verdura

SECCIÓ ESPORTIVA:

Coordinador:
Joan Quintana

Col·laboren:

Joan Jaume
Jaume Manresa

FOTOGRAFIES:

M. Clar
Fotos Fernin
C. Julià
Mut Fotos
Antoni Monserrat
Antoni Oliver

IMPRIMEIX:

Informacions Llevant S.A.

El pensament de la
Revista s'expressa només
a través de l'Editorial.

Defensa a ultrança

Els llucmajorers, tal vegada escalivats davant una política de fets consumats que arrasi els pocs paisatges verges que es queden a la marina, es movilitzaren en defensa de S'Estalella amb èxit de participació popular contra el perill d'un projecte de GESA que contempla la construcció d'una central tèrmica i un port carbo-ner als voltants de S'Estanyol. No són cap excusa les argumentacions dels responsables de GESA quan afirmen que Lluçmajor, amb el seu batle i oposició al front, s'havien manifestat contra un fantasma ja que, diuen, a cap despatx oficial ha entrat encara una sol·licitud o document que confirmi la iniciativa de la companyia elèctrica.

Tres mil manifestants anaren fins a la torre, tres mil «nons» a la central i port i també tres mil «sís» reclamen la protecció d'un lloc privilegiat de Lluç-

major. Els llucmajorers i tots els mallorquins saben per experiència que projectes i maquetes meravelloses es transformen moltes vegades en autèntiques vergonyes, si no canallades, quan es duen a la pràctica. D'aquí que es manifesti i protesti públicament inclús -alguns diuen que abans d'hora- i que encara s'hagi de lluitar per allò evident: la defensa a ultrança d'aquesta natura que és el nostre futur.

La presència de tres mil persones i la recollida de més de cinc mil firmes són reflexe de la majoria d'un poble que aposta per la conservació d'un dels pocs espais de la nostra marina encara lliure de ciment.

Un «no» rotund que hauria de ser escoltat per GESA i també pels polítics responsables del Govern abans de donar un sí «gratuït» al projecte quan en un futur, més o manco proper, el projecte entri en els seus despatxos.

Sessió Plenària de l'Ajuntament

La moció del batle sobre S'Estallella fou aprovada per unanimitat

L'interès sobre tots els assumptes tractats en aquesta sessió del mes de maig, va recaure sobre l'actual tema de S'Estallella, concretament en el punt catorze i darrer, una moció del Batle demanant als diferents grups polítics la seva oposició al projecte de GESA de construir una central elèctrica i un port de descarregament de caburants en aquest lloc verge de la marina de Llucmajor, amb l'objecte que el parlament que el Batle pensava pronunciar als congregats a la «Marxa» programada per al diumenge, dia 3 de juny, pogués parlar en nom de tots els partits representats a l'Ajuntament, que és com dir, en nom de tot el poble.

Encara que aquesta moció fou aprovada per unanimitat, no faltaren les discussions sobre el tema, sobretot per part dels regidors dels partits de més representativitat, com són el PSOE i el PP. Discussions que no donaren més que interro-

gants per saber qui té la clau per tancar l'entrada a GESA dins els terrenys de S'Estallella per construir l'esmentada central.

El regidor popular Joan Miquel, va apuntar que GESA és Feliciano Fuster, que aquest és la INI, i és com dir, el PSOE, per la qual cosa allò que han de fer els socialistes llucmajorers, és anar al govern de Madrid si volen impedir aquest desastre ecològic.

No es va fer esperar la resposta del portaveu socialista Tomàs Garcias, per dir que el Govern Balear té totes les competències per decidir allò, que és qui pot decidir el NO a la central tèrmica, si bé després manifestà el mateix regidor que tenen sol·licitada una entrevista amb el Ministre d'Indústria i Energia, per la qual cosa les gestions amb el govern Central també les tenen programades. Tot i això, va sorprendre la suggerència de Domingo Aguiló, re-

gidor de la Comissió d'Hisenda, professionalment empleat de GESA, de promoure una entrevista entre el nostre Consistori i aquesta companyia, per veure si es troben solucions al problema, o alternatives, que tant uns com altres, no han presentat.

ALTRES ASSUMPTES

D'altres temes importants aprovats són els següents:

- Aprovar la modificació de les Ordenances Fiscals del Cementiri, Plusvàlua i Recollida de fems.

- Dues mocions del PP, sobre la construcció d'un Centre d'Unitat Sanitària i lloc Social a Badia Gran, i la creació d'un Centre de Salut a S'Arenal (Llucmajor), encara que aquest darrer és supeditat a la compra del solar corresponent.

Nómina Viva:

El primer Premi

recau a LLUCMAJOR

Àngel Garrido Palomares, treballador de l'Ajuntament de Llucmajor ha estat el guanyador, pel fet de cobrar la nòmina a través de «SA NOSTRA», d'un viatge a elegir entre aquestes opcions: Atenes, Londres, Amsterdam, i París. El premi fou entregat pel Gestor Comercial de la Zona, Don Santiago Oliver i pel subdelegat de l'oficina de Llucmajor, Jaume Manresa.

Enhorabona, Àngel. Bon Viatge!

Llucmajor de pinte en ample emprèn l'aventura editorial

Divendres, dia 25 de maig, a la Sala d'actes de l'Ajuntament de Llucmajor, va tenir lloc la presentació del primer exemplar «CENT», publicació extraordinària que s'ha editat amb motiu d'haver arribat al número cent, d'aquesta revista.

Com ja vàreu poder veure, el mes passat, la revista publicava una sèrie de pàgines especials alhora que introduïa uns canvis formals i estètics, sobretot a la portada. Aquesta especialitat i aquestes modificacions ens ajudaren a remarcar-ne la data: 100 números és una xifra important si tenim en compte que es tracta d'una revista que pertany a Premsa Forana. A més d'això l'equip de col·laboradors va creure oportú fer alguna cosa de més, «extra», que suposàs un increment del compromís cultural i cívic que «LLUCMAJOR DE PINTE EN AMPLE» té de cap a tot el poble. Aquest compromís s'ha traduït, de moment, en la publicació de «CENT», que pretén ser l'edició d'una revista cultural i de debat d'idees de la qual se'n va presentar el

passat mes de maig el primer exemplar.

El llibre, editat per Gràfiques Miramar, ha constatat amb una sèrie d'articles que com bé va dir a la presentació el regidor de Cultura Maties Garcias «no creim equivocar-nos si afirmam que aquestes col·laboracions són una adhesió a la importància cívica, social, cultural i lingüística de la Premsa Forana a tot Mallorca».

L'exemplar vol esdevenir el número 1 d'una col·lecció que, amb el nom d'Edicions de Pinte en Ample,

té l'objectiu cultural per a una investigació de temes sobre Llucmajor i la seva realitat.

La temàtica és heterogènia i variada: flora, baules, demografia, agricultura, cançoner, pintura, poesia, excursions... tenen cabuda a aquest CENT que ens acosta al nostre passat més o menys llunyà.

Esperam que aquest número 1 sigui només el començament d'una col·lecció que cobreixi dubtes i curiositats de tot llucmajorer interessat per la seva terra i costums.

Homenatge a la Tercera Edat

Com és ja tradició aquests darrers anys l'Ajuntament i «Sa Nostra» oferiren un refrigeri als llucmajorers que tenen més de 75 anys i fou esperançador comprovar que dels 350 assistents la gran majoria tenien més de 80 anys.

En el transcurs de la festa actuaren el grup musical «Els Valldemossa» i l'agrupació de ball de bot «Aires d'es Pla». Després el batle Joan Monserrat i el delegat de «Sa Nostra» Llorenç Clar entregaren plats decoratius a les 6 persones de més edat de Llucmajor: n'Antònia Ballester de 101 anys, n'Antoni Galdés i en Miquel Mulet de 100 anys, en Miquel Vanrell de 98, en Tomeu Miquel de 97 i na Joana Llompart de 95.

El batle entrega un plat decoratiu a Miquel Mulet el proper centenari

Sopar de Quintos i Quintes 1960

Aquest passat 18 de Maig els nascuts l'any 1960, no volent ésser manco que els dels altres anys, anàrem a sopar a Ca'n Tronca de St. Joan. El sopar i la festa de després fou un èxit, ens ho passàrem d'allò més bé i tots coincidírem que l'any que ve s'ha de repetir l'encontre. Això ho esperam i que sigui per molts d'anys.

El temps passa per a tots i si no ho creis comparau les testes poblades dels jovenets que apareixen al Tempus Fugit, amb les dels al·lots (o homes?) que surten en aquesta foto. 20 anys de diferència nés la causa; l'esperit, però, és el mateix i a Ca'n Tronca comprovarem que els seixantins llucmajorers tenim molta marxa.

Joana Font

Premis del Concurs de Plantes i Flors

El concurs de Flors organitzat per l'Associació de la Tercera Edat el passat mes de maig va ser un èxit de participació i d'organització. Es presentaren 98 plantes, moltes més que a les passades edicions, i això va fer possible que l'exposició resultàs molt variada i molt lluada.

El jurat qualificador de les diferents categories va atorgar els premis següents:

Roses:

- 1r. premi: Margalida Sastre
- 2n. Premi: Francisca Santandreu
- 3r. premi: Francisca Santandreu

Poncelles:

- 1r. premi: Magdalena Munar.

Els altres premis quedaren deserts.

Fors vàries:

- 1r. premi: Residència d'Ancians
- 2n. premi: Margalida Mascaró
- 34. premi: Maria Servera

Cossiols

- 1r. premi: Maria Salvà
- 2n premi: Francisca Bergas
- 3r. premi: Francisca Bergas

Composició:

- 1r. premi: Residència d'Ancians.
- 2n premi: Esperança Mut
- 3r. premi: Grup Vida Creixent

Cactus:

- 1r. premi: Miquela Moll

2n. premi: Jerònia Garau

3r. premi: Jerònia Garau

Un nou èxit de l'Agrupació Artística de la Tercera Edat «Mestre Lau Es Taconer»

El dimarts dia 22 de maig, el grup Teatral «Agrupació Artística de la Tercera Edat», i amb motiu del setè aniversari de la Fundació de l'Associació de Jubilats de Llucmajor, posà en escena la comèdia de Josep M' Tous i Maroto, «Mestre Lau Es Taconer», a l'escenari del Teatre Recreatiu.

Aquesta singular Agrupació va divertir el nombrós públic durant els altres actes d'aquella divertida

comèdia de costums palmesanes i mallorquines, que fou estrenada l'any 43 per la Companyia Catina-Estelrich.

Tots els actors de l'Agrupació Artística sortiren ben airoso dels respectius papers, la qual cosa va fer que l'acció no decaigués ni un sol moment, entre continuats aplaudiments del públic que augmentaren al final de l'obra, per a tota la Companyia.

S'Arenal

Josep-Forteza Rey, Pregoner de les festes d'enguany

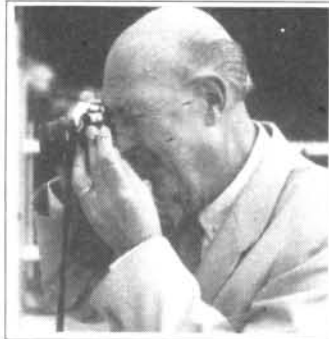
Tomeu Sbert

El Pregoner de les festes de Sant Cristòfol arenaleres serà Josep Forteza-Rey, president de la Federació Hotelera de Mallorca i director-gerent del Complex Sun Club «El Dorado». Ens ha explicat que dissertarà sobre «El Turisme abans, ara i sempre». Forteza-Rey coneix molt bé S'Arenal; el coneguérem fa una vintena d'anys quan dirigia l'hotel Bonavida (Avui Reina del Mar), al carrer Balears. Després va dirigir l'hotel Perla, de ca'n Pastilla i al 1977 coordinà la posada en funcionament de l'Associació d'Hoteleres de S'Arenal-Ca'n Pastilla, i actualment desenvolupa els càrrecs de president i de primer gerent.

I ja que parlem de pregoners, hem de dir que el de l'estiu passat a càrrec d'aquest informador i titulat «La transformació moderna de S'Arenal» serà editat per l'Ajuntament i repartit gratuïtament a les persones interessades.

ARENALERS ANTICS

Una reunió d'arenalers antics va tenir lloc al «Tennis Arenal», amb un dinar de companyonia. Aquesta circumstància especial s'ha donat amb la condició que portassin com a mínim 50 anys residint a S'Arenal o nascuts al lloc en qüestió. Hi acudiren 27 homes la llista dels quals és la següent: J. Tomàs, F. Tomàs, J. Taberner, J. Clar, A. Galmés, M. Cardell, M. Ferrer, J. Coll, J. Cabrer, F. Vera, A.

Una de les aficions de Toni Pomar era la fotografia.

Tomàs, B. Penya, B. Servera, P. Monsserrat, M. Ferrer, R. Crespí, G. Tomàs, R. Guasp, un altre R. Guasp, F. Guasp, J. Cabrer, N. Llinàs, B. Arrom, M. Perelló, B. Amengual, J. Crespí (El Capellà) i C. Obrador. Es tornaran a reunir dia 11 de novembre i esperen ser una quarantena. Enhorabona, amics!

TEMPORADA TURÍSTICA

La temporada turística és fluixa. És a dir, la cosa no va massa polent. Alguns hotels (a començament de juny) encara no han obert. Hem qüestionat el problema a una sèrie de professionals d'hosteleria i empresaris hotelers i hem tret la conclusió que la temporada d'estiu 90 decaurà un tant per cent, emperò, quasi mínim en relació a la passada. Ara bé, si es fa alguna vaga o es continua anunciant que es farà, l'assumpte pot ser més problemàtic. També el colapsament de l'aeroport de Son Sant Joan preocupen molt els estrangers. A Mallorca, de vegades, se sap quan un hi arriba però no quan en sortirà.

ANTONI POMAR

Ha mort Antoni Pomar Gual de 71 anys d'edat, un gran professional del món turístic i un dels millors relacions públiques conegut. Va veure néixer i créixer aquesta zona nostra; fou un viatger incansable i va promocionar el turisme de Mallorca gairebé arreu del món. Estava en possessió de la medalla de bronze, de plata i d'or al Mèrit Turístic entre d'altres distincions. Director-gerent des del 1959 de l'hotel Oasis de Ca'n Pastilla.

Que descansi en pau.

UNIÓ BALEAR

Aquest grup polític va fer la presentació oficial a S'Arenal, celebrada en el local del «Tennis Arenal», el passat dissabte dia 2 de juny. Varen fer els parlaments Josep M. Luna, Joan Salvà i el seu líder a nivell illenc, el campaner Gori Mir. Es va repartir un butlletí informatiu versant sobre la temàtica «Cap al Capitalisme» i «Què volem i on anam?».

SUBHASTA D'ART

A la Sala de Congressos de l'Associació d'Hoteleres es va realitzar una subhasta d'art, la més important vista a la zona arenalera. Més de seixanta pintures, la majoria donades, reberen la corresponent puja econòmica, en vistes a la Unió Esportiva Arenal. Obres de Dionís, Manresa, Mª A. Noguer, Cati Agui-

ló, Guinovart i molts més, es presentaren a subhasta. El quadre millor pagat va ser «Vermada» de Catalina Oliver, amb 230.000 ptes. Subhasta organitzada per la comissió gestora del club amb la coordinació de C. Mestres, actualment presidenta.

GRUP PICADÍS

El «Grup Picadís» assaja actualment la comèdia «Ara Plouen Fígues», darrera obra escrita per Joan Mas. La posaran en escena les properes festes de St. Cristòfol.

MAGDALENA SASTRE

A la revista núm. 28 de «La Porciúncula», mes de juny, copiam un escrit signat per la professora llucmajorera Magdalena Sastre, que durant molts d'anys va exercir al centre esmentat. Diu així:

«En una altra ocasió vaig parlar de «la darrera classe» i vaig fer, en veu alta les meves reflexions.

Ara, a l'hora dels adéus, tan sols vull donar les gràcies als qui m'han desitjat una felicitat jubilaçió. I també dir que no oblidaré mai el Col·legi La Porciúncula. Els seus directors, els seus professors i els seus alumnes han estat durant 22 anys «els meus», els que he estimat...

No me'n vaig massa lluny, la meua vida passa entre Llucmajor, S'Arenal i Ca'n Pastilla. Si algú em necessita per qualsevol cosa estaré sempre a la vostra disposició.»

Escola de Música Lluçmajor. Concert d'Alumnes. Fi de curs

Orquestra de Cambra

Cor mixte

Diumenge, dia 3 de juny, a les 5 del capvespre, a l'església de Sant Bonaventura dels PP Franciscans de la nostra ciutat i patrocinat per l'Ajuntament de Lluçmajor —Comissió d'Educació i Cultura— es celebrà el concert prèviament anunciat.

Es dividia en dues parts: instrumental i coral. Les nostres oïdes van poder deleitar-se amb les veus i els sons dels instruments de corda: violins, violes, violoncel·ls, contrabaix, guitarres i piano, i amb els dels instruments de vent: flautes, clarinets, saxofó i trombó i els nostres cors es van plaure en veure com els alumnes se'n sortien bé de les dificultats que presentaven les partitures i de

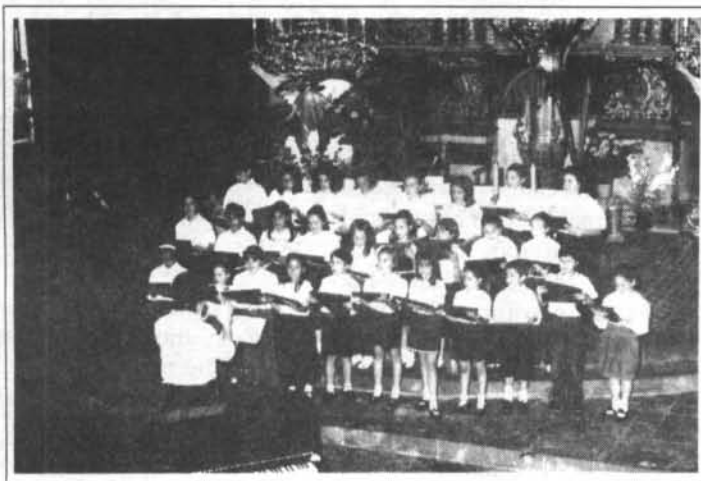
les mirades atentes dels molts familiars i afeccionats que omplien el Convent.

El concert coral se subdividia en Cor Jove de l'Escola de Música i Cor mixte. El Cor Jove, ben disciplinat i compost per més de trenta veus infantils, sota una direcció experta i pacient, interpretà dues composicions: Flor encisera —Beethoven— i la Cançó de les transformacions, popular.

El Cor Mixte, que feia l'estrena, és format per un grup bastant nombrós d'elements d'edat molt diferent i va cantar quatre cançons en justesa i pregona emoció.

Si ens calgués resumir la nostra impressió, seria aquesta: satisfacció que el públic prou ho demostrà amb els seus aplaudiments. És per això que volem donar la nostra més cordial enhorabona a tots els joves Directors i components i a tots els pares, padrins i familiars perquè comprenen que la música, aquesta ordenada successió de sons, és capaç de commoure'ns l'esperit i no pot faltar tampoc per la la Direcció de l'Escola, Sra. Margalida Monserat i família, que ens va dirigir unes breus i encertades paraules. Sempre endavant i de cada dia millor!

Sebastià Cardell

Cor Jove

Conjunt Instrumental

III Festival Internacional de Música de Cura

Malgrat la tradició musical a Lluçmajor vengui de molt enrera i sovintetgin cada vegada més les seves manifestacions a diversos nivells (sols per remarcar-ne una, cal alabar la tasca d'ensenyament musical de la Societat «Amics de la Música», amb seu al carrer de la Bandera, número 25, que el passat dia 3 de juny a les 17 hores va presentar el concert de fi de curs al Convent de Sant Bonaventura), la notícia de la celebració del III Festival Internacional de Música de Cura sols pot esdevenir motiu de satisfacció per a tots.

Encara que la iniciativa i l'estricta situació de l'espai físic on es desenvolupen els concerts no siguin llucmajorers, cal reconèixer que aquest esdeveniment musical apropa al públic de Lluçmajor, i a tot el del Pla i del Llevant de Mallorca, l'actuació d'artistes de reconegut prestigi internacional mereixent aquest fet el qualificatiu de vertader privilegi.

La iniciativa sorgí a Algaida fa uns anys, quedant constituïda una Comissió Organitzadora que presideix la Senyora Antònia Sitjar i integren nou membres. El Comité d'Honor és presidit per S. M. la Reina Sofia i integrat per disset membres. Patrocina aquest Festival Internacional el Consell Insular de Mallorca i col·laboren, entre d'altres entitats i institucions, el Govern Balear, l'Ajuntament d'Algaida i, per primera vegada en aquesta edició, la Funda-

ció Cultural Prefama.

Les dates i actuacions d'aquesta tercera edició (juny i juliol de 1980) són les següents:

Dia 1 de juny, divendres, a les 22 hores:

MISHA DICHTER, piano.

Dia 15 de juny, divendres, a les 22 hores:

FRANÇOIS-JOEL THIOLLIER, piano.

Dia 7 de juliol, dissabte, a les 22 hores, a l'Església Parroquial d'Algaida: ORQUESTRA SIMFÒNICA DE BALEARS «CIUTAT DE PALMA», Solista: Silvia Corbacho, Director: François-Xavier Bilger, amb interpretació d'obres de Mozart, Falla i Beethoven (entrada lliure).

Dia 13 de juliol, divendres, a les 22 hores:

ERNESTO BITETTI, guitarra.

Resulten extremadament adients, com portal que ens introdueix a una acollidora casa, les paraules del P. Antoni Oliver contingudes en el programa d'aquesta edició del Festival:

«L'Univers és una cançó. El nostre món és un món de trui, de presses i de renou. Un renou, unes presses i un trui que ens ofeguen els espais on les coses es componen i es concerten per tal de fer esclarir la bellesa i l'harmonia que no sols constitueixen el miracle de l'univers, sinó que son el propi teixit del nostre ser

de persones. Per això, cada vegada que el concert de les constel·lacions i del nostre món és atordit o malparat, la vida i la convivència es tornen problemàtiques o esclafeixen en agressivitat i malestar...

Les coses, com la música, ja no són com abans. I és dintre de nosaltres on s'és produït un miracle: Els sentits han obert noves finestres, i el teixit del ser s'ha posat a vibrar amb consonància amb tota casa creada i amb tota l'amplària del temps i de l'espai: el passat i el futur s'han fet presents i les llunyanies se són acostades, tal com si totes les oronelles del món fossin convocades sobre els fils del pentagrama d'una interminable cançó. És el miracle de la música».

És aquesta una avinentesa única de fruit d'excel·lent música, en l'incomparable marc de l'Aula de Gramàtica del Santuari de Cura, espai d'indescriptibles ressonàncies històriques, artístiques, religioses, pedagògiques i lul·lianes.

És aquesta una oferta de qualitat en l'àmbit de la cultura musical que s'afegeix a les ja més conegudes de Pollença, Valldemossa o Palma, i que, sens dubte, mereix tot el recolzament possible d'institucions públiques i privades i l'assistència del públic, extensa des de la perspectiva quantitativa i intensa des de la qualitativa.

expert

ELECTRICA

Calafat

CRISTOBAL CALAFAT JUAN

**INSTAL·LACIONS - SERVEI TÈCNIC - ELECTRODOMÈSTICS
OBJECTES DE REGAL - CLUB DE VIDEO**

C/. Sa Fira, 3 - Tel. 66 19 01

Particular: Ronda Migjorn, 90 - 2n. - Tel. 66 06 08

Tres mil manifestants contra la Central Elèctrica de S'Estalella

Francesc Verdera

Més de tres mil persones varen respondre a la convocatòria de la Coordinadora S'Estalella i anaren a la cita en una marxa com a protesta en contra de la projectada construcció d'una central tèrmica i d'un port energètic a la zona de S'Estalella. Les persones concentrades es trobaren a l'explanada del Club Nàutic de S'Estanyol el passat diumenge dia 3 de juny i a les 11 es trobaven als peus de la torre de defensa de S'Estalella. Tres mil persones i també tres mil veus que representaren els NO(s) a la iniciativa de Gesa i que reclamaven la conservació del paratge, característic de la nostra marina i avui encara lliure de ciment.

El projecte de Gesa ha estat presentat pels responsables de la companyia com a única solució possible per tal d'abastir energèticament les illes. El projecte es va començar a gèstar devers els anys seixanta però ara s'ha revitalitzat i s'ha anunciat la posada en marxa per als primers anys del proper segle; des del mateix moment que aquest pla de Gesa es va tornar a posar sobre la taula, els grups ecologistes s'hi han manifestat en contra.

La marxa a S'Estalella va tenir lloc a les 9 des de la Plaça d'Espanya per als participants que havien decidit de cobrir el trajecte de catorze quilòmetres, a peu o amb bicicleta.

Una desena d'atletes obria el grup integrat per uns dos-cents cinquanta ciclistes en les primeres files dels quals s'hi podien veure el batle Joan Monserrat i els regidors Tomàs Garcias i Maties Garcias.

A les 11 del matí, hora en què estava programada la concentració, la banda de cornetes i tambors obria la marxa seguida d'una pancarta amb el lema «SALVEM S'ESTALELLA» portada gairebé per tots els regidors del nostre Consistori així com també del conseller d'indústria G. Oliver.

L'acte, pròpiament reivindicatiu,

començava amb la interpretació dels dos himnes que J. Xamena i M. Mut han compost especialment glossant la bellesa de l'entorn i denunciant l'amenaça que suposa el projecte de Gesa.

La tribuna d'oradors era ocupada per un representant de la Coordinadora, un regidor del PP i el batle de Llucmajor. Tres intervencions diferents amb un comú denominador: la defensa i protecció de S'Estalella i un NO a la iniciativa de la companyia elèctrica.

Mentre Miquel Cardell parlava en la més pura dialèctica ecologista, Mateu Monserat afegia al seva lluita continuada d'encà de l'alcaldia i iniciada en el mateix moment de conèixer-se la voluntat de Gesa.

La seqüència de l'amollada de coloms per part de la societat Colom-bòfila i de l'actuació de diferents nins i nines llucmajorers, posava punt i final a la marxa a S'Estalella. Una manifestació integrada pràcticament per llucmajorers que, en aquesta ocasió, han sabut donar una resposta positiva i que sota el lema «SALVEM S'ESTALELLA» han protagonitzat els primers tres mil vots en contra per al projecte que contempla la construcció del port i de la central, en l'únic espai de Llucmajor que encara conserva la bellesa i estat natural.

Llucmajor reflexiona sobre S'Estalella

No és la primera vegada que escric sobre s'Estalella i segurament no serà la darrera, ja que com a bon llucmajorer em preocupa el tema, com a molts altres, als quals, només de pensar-hi, ens fuig la son.

Ja no es tracta de grups ecologistes radicals ni d'associacions determinades, ni d'un partit polític en concret; es tracta de tot el poble, de tot Llucmajor, de tota la nissaga llucmajorera, sense distinció de cap classe, que davant aquesta amenaça s'ha aixecat per salvar la seva casa pairal, i al mateix temps tot Mallorca, d'aquest inaudit projecte que ens inquieta.

I això que als llucmajorers els costa pena avenir-se, perquè són de caràcter independent i al seva herència de pioners de llibertats els inducteix moltes vegades a traçar-se el seu camí o seguir la seva pròpia idea.

Però en aquesta ocasió, com en altres de la seva història, el sentiment llucmajorer ha bategat a l'uníson i, tots alhora, com a «Fuenteovejuna», estam disposats a sortir al carrer, a la muntanya, al camp, on faci falta, per impedir aquesta destrossa.

No sé com reaccionarà Mallorca, perquè no només afecta l'entorn de la nostra marina, sinó que per la ubicació de s'Estalella, el sud-est de l'illa, interessa directament als accessos marítims del sud a la badia de Palma, a la ruta de Cabrera, la ribera de s'Estanyol, es Trenc, les platges del sud, amb les seves urbanitzacions i nuclis urbans dels voltants, que no són pocs.

Com molt bé diu l'escriptor Gaspar Sabater en el diari El Día-16 del 29-4-90: «Mallorca es un bien escaso». Senyors, l'hem de tudar? L'hem de malgastar capriciosament?

I continua dient aquest escriptor: «De los tres grandes dones que poseíamos, sobre cuya base se ha construido nuestra actual prosperidad: una naturaleza privilegiada, unas aguas litorales maravillosas y un sol impagable, a dos de ellas, la naturaleza y las aguas litorales, en menos de medio siglo las hemos dejado

casi para el arrastre. Al sol, no». Deu ser perquè no l'hem tengut a l'abast?.

Perquè, senyors, a vegades ens hem queixat de la insistència persistent d'algunes faccions ecologistes, però ¿és que ens hem aturat a pensar que ha estat la mateixa societat la que n'ha propiciat la raó de ser en cometre aquests excessos? ¿No deu ser que la seva existència ha estat necessària perquè s'activi una consciència ecològica?.

El medi ambient, els sistemes ecològics i tota la natura són un do inapreciable que s'ha de conservar a totes passades per mantenir les condicions favorables a tot el planeta. Els boscs, els rius, el litoral, la mar, l'atmosfera, els nuclis urbans són objecte d'una sistemàtica activitat depredadora que part de l'home que actualment ha esdevingut preocupant i els científics ja han llançat la veu d'alarma.

La protecció del medi ambient s'ha convertit en una de les majors preocupacions socials. El ciutadà ja considera el seu entorn com a part de la seva pròpia qualitat de vida.

Les empreses s'han de responsabilitzar i han d'entendre d'una vegada que avui dia generar riquesa no significa, al mateix temps, destruir la naturalesa. Cal que s'entengui

aquesta contradicció i que desapareixi definitivament.

Després d'aquestes premisses urgenix l'acció. No basta solidaritzar-nos amb els pobres focs àrtiques ni amb la destrucció massiva dels bocs amazònics, cal que facem alguna cosa pràctica, aquí i ara, perquè motiu de sobres ens brinda als llucmajorers aquest projectat atemptat a s'Estalella.

La producció d'energia elèctrica és tal vegada la més greu font de problemes ambientals. Consumeix combustibles fòssils i provoca gran pol·lució, contamina l'aire, escalfa l'atmosfera i origina pluges àcides perilloses per a la vegetació. Tots aquests problemes corren el perill de multiplicar-se a Mallorca si s'arriba a construir la central tèrmica de s'Estalella.

En la revista que edita la Cambra de Comerç llegim unes manifestacions del Sr. Feliciano Fuster, president de GESA, respecte d'això i que consideram sumament interessants per a la nostra reflexió. Manifesta el Sr. Fuster: «En primer lugar, las condiciones ecológico-ambientales son y deben ser muy fuertes, aunque no irracionales, en una comunidad como la nuestra cuyo principal patrimonio son su paisaje y su clima».

Això de «irracional», en aquest cas, s'hauria de matisar més àmpliament.

Continua el Sr. Fuster: «Habrà que instal·lar-se en alguna part, de la forma que cause el menor impacte possible, mitjançant un consens amb totes les forces però respectant també les exigències de ubicació que se deriven de les condicions d'exploració».

Molt bé; doncs, a què es dona prioritat, a aquest impacte ecològic-paisatgístic o a les exigències d'ubicació?

Prossegueix: «Un centre productor únic en el qual es podria instal·lar tota la potència per a generació de base que necessita el arxipèlag, una vegada interconnectades elèctricament les seves quatre illes principals». «Un únic centre productor gran, proper al mar amb espai suficient per a instal·lacions de descàrrega i emmagatzematge de combustible».

El quadre no es pot pintar amb colors més vius. Aquí queda dissenyada la gran central tèrmica.

«Pròxim al mar amb espai suficient...» Sembla més aviat per a la ubicació d'un hotel que d'una central contaminadora i aquí, a Mallorca, aquest bé escàs, que si deixem perdre no tornarem a recuperar, aquí, a l'enclavament sud, zona marítima de màxim interès ecològic, de bellesa i atractiu singular, aquí... una central tèrmica? Quin químic somni ha pogut imaginar-s'ho?

Acaba el Sr. Fuster: «Quiero hacer un llamamiento a todas las fuerzas sociales ya que si no somos capaces de alcanzar un consenso con respecto a este reto corremos el riesgo de sufrir un deterioro en la calidad de suministro eléctrico actual en las islas, lo cual sería gravísimo para nuestra economía y es algo que la sociedad balear no puede permitir».

Si bé en aquestes manifestacions hi ha aspectes encomiables, no de-

xen de plantejar el dilema: com preferiu morir, «a la horca o al cuchillo». Pol·lució, contaminació, pluja àcida... recessió de la demanda turística, ensorrament de la seva infraestructura, fallida del sector, ruïna...?.

Podríem afirmar que, precisament, és això el que no es pot permetre la societat balear, ja que aquestes recents demostracions que la demanda turística va en proporció directa a la protecció ecològica de la zona.

A hores d'ara tothom, totes les nacions del món estan considerant seriosament els problemes medioambientals i la preservació de l'equilibri ecològic com a factors de vida i salut.

Així veim com els països riberecs de la Mediterrània, un altre bé escàs, reunits a Xipre, han subscrit la Carta de Nicòsia per resoldre problemes ecològics d'aquesta mar, del «Mare Nostrum», i com el govern espanyol ha creat la Sots-secretaria

del Medi Ambient.

No pretenem ficar-nos en qüestions tècnico-econòmiques ni apuntar quin és el lloc idoni; tan sols hem volgut exterioritzar i reflexionar sobre un tema preocupant i un sentiment popular sustentat per tots els sectors socio-polítics locals. Anar-hi en contra seria conculcar aquest cercat i desitjat «consens» que, en obres d'aquesta envergadura, cal aconseguir.

Tampoc no pretenem donar la solució, però sí expressar el desig que s'hi arribi amb un ampli consens i pugui donar satisfactori compliment a les necessitats que es pretenen atendre des del punt de vista industrial, però a l'hora de sospesar prioritats que es doni primacia a les que garanteixin la preservació de les condicions medioambientals i creim, francament i sincerament, que a s'Estalella això no passaria.

Mateu Monserrat Pastor
Portaveu del PP en el Consistori de Lluçmajor

FOTO ESTUDI
REPORTATGES
FOTOGRAFIA INDUSTRIAL
I PUBLICITÀRIA

C/. d'Es Vall, 21 - Tel. 66 00 29

La Palmera

Historiador Terrasa, 37
Teléfono 66 04 69
LLUCMAJOR (Mallorca)

De Capocorb a S'Estalella o la multiplicació dels ecologistes

Creis-me que encara ara no me'n puc avenir. Ja sabia que, de mica en mica, la llavor del missatge ecologista anava aferrant dins la nostra societat, amb les ajudetes de la complexa (i permanent) crisi turística. Primer érem només quatre rates, els primers ecologistes, els sectors socials més conscienciats, i amb el

temps se'n han anat afegint els gremis afectats, i sectors cada cop més amples de la col·lectivitat (fins i tot l'església, que no fa tant beneïa hotels). Està clar també que, anc que sols fos de paraula o míting periòdic, el cos de la societat mallorquina és ara més sensible a aquests problemes, és «més ecologista» en

conjunt que fa uns anys. Ara, d'aquí al boom, a la febrada ecologista que vivim a Lluçmajor, em pensava que hi havia una distància, tal vegada la distància que ha ajudat a recórrer la sementa del projecte de GESA de fer un port carboner i una macrocentral tèrmica a S'Estalella.

No és que hi tengui res a dir; al contrari, com més són més riuen i més possibilitats tenim de salvar aquest indret de Mallorca de la degradació total que significaria la realització del projecte. Fins i tot, que quedi clar, som el primer en reconèixer el coratge del Batle Joan Monserrat en posar-se des del primer moment al davant de la reivindicació popular, fer valentes declaracions públiques, recordar que GESA és una empresa que té per objectiu els guanys (6.000 milions d'any passat), i en redactar bans/bandos cridant l'atenció del personal sobre el problema. El primer en reconèixer i aplaudir aquestes actituds i tantes d'altres, però això no vol dir que no al·lucini com un condemnat.

Resulta que no fa tants d'anys que, al mateix govern municipal, distints col·lectius ciutadans, en alguns dels quals hi participi personalment, ens pensàrem perdre el corbam de tant de demanar al grup socialista que governa el Municipi unes iniciatives semblants (una declaració pública d'intencions i valoracions polítiques, per exemple ben concret) sobre un altre problema territorial ben greu que amenaça el territori de Lluçmajor (i que encara no està resolt ni aprop fer-hi) com és Capocorb... i encara ara. Resulta que la mateixa Guàrdia Municipal que ara té penjada una pancarta en defensa de S'Estalella a les seves oficines, en va arribar a despenjar alguna.

Resulta que em sorprèn que tots aquests ecologistes de cop en sec no haguessin donat ni una passa per Capocorb, o contra els barrobins o la platja artificial de Cala Pi, o con-

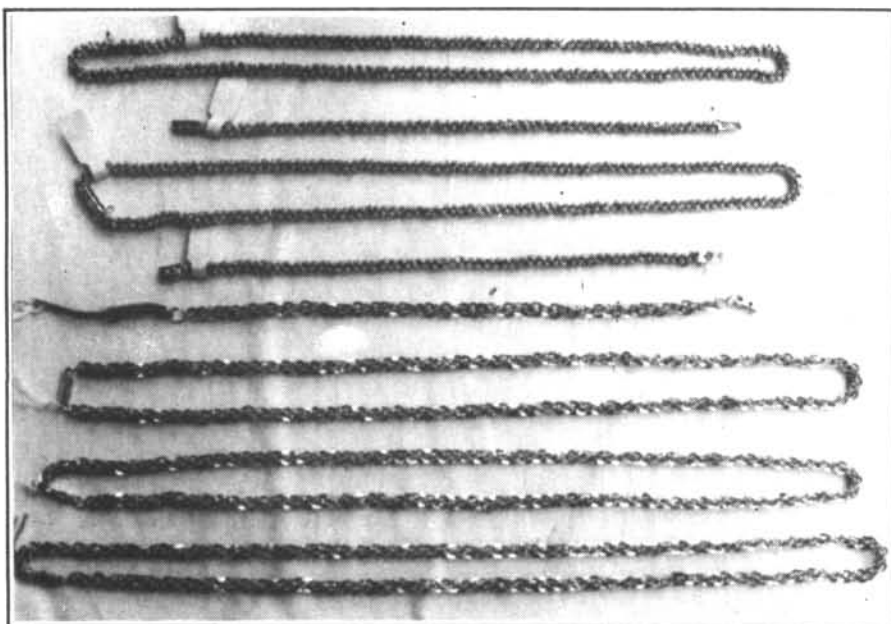
FABRICA DE JOIERIA GARAU

(Ca'n Caieta)

Fabricant Illes Balears 030

Només es fabrica amb or de primera llei (18 K)

**FILIGRANES, CORDONCILLOS,
GRANET I REPRODUCCIONS DE
JOIES ANTIGUES MALLORQUINES**

PLATERIA - RELLOTGERIA

Llistes de Noces, Comunions i Naixements

C/. Born, 29

Tel. 66 04 03

tra camps de golf d'interès social més que dubtòs... i que ara els hagi pegat una brusca tan grossa que han envestit a fundar una Coordinadora per S'Estalella prescindint absolutament de la Coordinadora de Defensa de Sa Marina per la qual més d'un hem gastat hores i hores de feina i maldecaps... o que certs veterans lluitadors de l'esquerra i l'ecologisme locals hagin estat «democràticament marginats» dins la nova coordinadora... Fins i tot he sentit escainar ja gallines dient que ni GOB, ni ecologistes, ni ningú, aquí els autèntics capdavanters de la defensa de S'Estalella és el PSOE! (el mateix partit que, des del poder estatal té molt per dir sobre empreses públiques com GESA, grupo Ende-

sa). Aquesta és una anàlisi necessària, per això la faig. Acte sguit, afegiré que benvingut tothom a la defensa del territori, si més no, perquè com més són, la feina queda més repartida, i a mi també m'agrada veure la TV. Però continuem...

Tal vegada hem arribat al punt de plantejar-nos que hi ha dues formes d'oposar-se al complex de GESA.

D'una banda, una actitud coherent: oposar-se a la central, oposant-se també al model de creixement econòmic que la té com a conseqüència inevitable: si volem més urbanitzacions, més instal·lacions turístiques, si volem deixar tots els llums encesos o l'aixeta de l'aigua calenta rajant fora manies (i tot el model de vida que això vol dir: consum, pol·lució, desertització d'aqüífers, etc...) o ho feim amb carburo i pedals, o construïm centrals. Oposar-se d'aquesta manera, amb cohe-

rència a la central, significa triar un model global de projecte pel futur de l'illa, un model que s'ha de començar a aplicar a nombrosos detalls de la vida quotidiana tant com a la política.

L'altre model d'oposar-se a la Central i el Port de S'Estalella té més a veure amb allò de «amb tot el que m'ha costat el xalet —o els xalets dels voltants amb els quals em convé quedar bé, o ambdós xalets— era no m'ho tuden amb carbonissa i fum ni loco, que la facin a veïnat a la Central, si encara fossen xalets, que amb quatre palmeres s'arreglaria...» I aquesta manera, s'assembla molt al que fa un nin que no vol prendre purga després de la panxada de confits: potadetes i prou, malcriadura molta, insolidaritat, que, a l'hora de la veritat, no menen enlloc distint d'allà on ja som.

Salvem S'Estalella, sí. Salvem-la

entre tots, com més millor sense cap perjudici. Però salvem-la de bon de ver, amb coherència amb la realitat (que és l'única forma possible), tenint en compte que l'únic camí realista per salvar S'Estalella passa per la mobilització, possiblement per una mobilització molt gran i una lluita molt dura; però només és possible com una salvació «solidària» amb la resta d'indrets amenaçats per urbanitzacions, camps de golf, etc. de Mallorca, perquè només és possible pel camí d'un canvi radical en el model econòmic i social de l'illa, i això ja no sé si anirà molt bé als ecologistes de nou encuny. Conservem l'esperança en què el miracle de la multiplicació dels ecologistes sigui prou profund i durador, i treballem-hi, tot recordant l'antiga i oportuna dita: en aquest cas, tampoc no es pot tenir l'estopa i el cual calent.

Miquel Cardell

Restaurante-Asador
LLUCMAJOR

Avda. Carlos V
Esq. Carretera Campos
Teléfono 660489
LLUCMAJOR
(Mallorca)

**PISCINA, TERRASSA
I MENJADOR D'ESTIU**

*Especialitat en carns al forn
i a la brasa*

**LOCAL PER A NOCES I
COMUNIONS**

Carta d'agraïment del batle de Lluçmajor Joan Monserrat Mascaró

Amics,

Ara que han passat les emocions de la concentració al peu de la torre de l'Estalella, així com els nervis propis d'una organització multitudinària, veim amb més bon criteri com es va portar a terme la celebració.

No és exagerat dir que resultà una mostra de civisme i que la germanor en fou la nota dominant en tot moment. Efectivament, l'acte es va caracteritzar per l'ordre i la bona disposició de la gent: el recorregut

fins a la torre, l'adhesió de les barques des de la mar, l'atenció d'aquella gernació als missatges i les actuacions, la utilització de les papereres i l'admiració de tots pel bell paisatge.

Volem donar de tot cor les gràcies a les persones que hi assistiren, també a les que, per diverses causes, no pogueren fer-ho, i a les entitats que fortament unides duen endavant aquesta lluita per salvar la natura, per salvar l'Estalella.

És el nostre desig que mai més no ens hàgim de tornar reunir per protegir la nostra terra, i que aquests sentiments arribin als governants i els facin comprendre que el progrés és també viure en pau amb l'entorn.

Gràcies, amics, moltes gràcies pel suport, per la solidaritat i per prendre partit pel civisme, per l'Estalella.

Lluçmajor, juny de 1990
Joan Monserrat Mascaró
batle

Agraïment i crida a la col·laboració

La Coordinadora per a la defensa de s'Estalella, després de l'èxit de la marxa i la concentració de dia 3 de juny, vol manifestar públicament el seu agraïment a tots quants han participat i col·laborat en aquest acte que tanta de repercursió ha aconseguit a tot Mallorca i que de forma tan clara ha expressat els seus objectius.

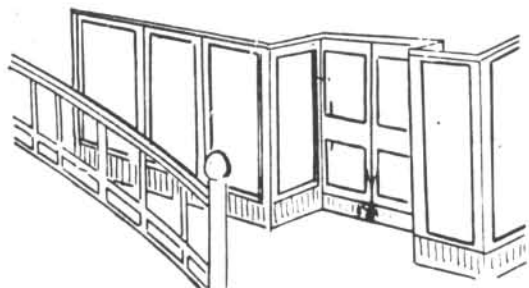
Igualment, la Coordinadora vol advertir que l'esmentada marxa no ha estat més que l'inici de la campanya unitària de totes les forces polítiques, socials, culturals i espor-

tives de Lluçmajor en contra de les pretensions de GESA, la qual -segons es desprèn de les declaracions de Felicià Fuster efectuades el 4 de juny per l'Informatiu de TVE-Balears- encara es mostra partidària de continuar amb el seu projecte de central tèrmica i port industrial, a pesar de la massiva contestació que han rebut.

La Coordinadora també convida totes les entitats que encara ho han fet a adherir-se a aquesta plataforma unitària en defensa de s'Estalella. També convida totes les persones

sensibilitzades a col·laborar en les feines i accions que d'ara endavant encara s'hagin de dur a terme. Per acabar, sol·licita al Govern de les Illes Balears que doni la màxima protecció legal a s'Estalella i que, per tant, tengui en compte les diverses al·legacions presentades a les Normes Subsidiàries en el sentit de fer incompatibles els usos industrials i la descàrrega de combustible amb la protecció de la zona.

Coordinadora de s'Estalella

**FERROS ARTÍSTICS
I FORJATS
ESPECIALITAT EN
TREBALLS D'ALUMINI**

CERRAJERIA

Jaime Maimó

Villa de Madrid, 4
Avd. Carles V, s/n - Tel. 66 06 82

LLUCMAJOR
(MALLORCA)

S'Estalella: Qui no vol pols, que no vagi a l'era

La lluita per la protecció de S'Estalella és molt més que una lluita en defensa d'un de tants espais naturals amenaçats. És el començament d'un dels combats ecologistes més importants d'aquesta fi de segle. Segurament, decidiu: Ens jugam el model de futur; la vida o la supervivència. Durant el debat social que seguirà a la manifestació d'avui GESA intentarà posar de manifest la necessitat de construir una nova central tèrmica. Una vegada més la natura haurà de cedir el seu espai en benefici d'un creixement econòmic que ens volen fer creure que pot ser il·limitat.

ATURAR EL CREIXEMENT ÉS NECESSARI

És evident que ja passa d'hora de posar límits al creixement urbanístic. ¿Fins quan ens faran creure que podem continuar fent hotels i xallets? ¿On els posarem? ¿Per quines carreteres i per quin aeroport hi farem arribar tanta de gent (dos milions i mig de persones caben a Mallorca amb els plans urbanístics avui vigents!)? ¿Quina aigua beuran? ¿I d'on traurem l'electricitat que cremaran? Si no la fan a S'Estalella, a qualque altra banda l'hauran de fer.

CONTAMINACIÓ? NO! NI A S'ESTALELLA NI ENLLOC

És cert que S'Estalella no és un bon lloc per a posar-hi una central tèrmica: Més encara, no en podien haver cercat cap altre de pitjor. Però, així com deim ben clar que no volem carbons a S'Estalella, també hem de dir que, de centrals tèrmiques, no en volem enlloc. PUS, CAP NI UNA.

No en volem més, de tèrmiques, ni a S'Estalella ni a cap altra banda,

perquè de naturalesa només n'hi ha una, sigui a Lluçmajor o a Alcúdia. NO PER FER-NOS ENFORA EL PROBLEMA EL FAREM DESAPARÈIXER.

FER LA CENTRAL PERMETRÀ URBANITZAR MÉS. URBANITZAR MÉS FARÀ NECESSÀRIA LA CENTRAL

Per tant ¿com lluitar eficaçment contra les centrals tèrmiques? Només hi ha una manera: Fent que no siguin necessàries. És a dir, consumint menys energia.

I no consumirem menys energia urbanitzant l'illa sencera, acceptant que Campos pugui arribar a tenir cent mil habitants, fent camps de golf amb hotels per tota la marina llucmajorera, ampliant els ports esportius o triplicant la capacitat de l'aeroport.

Demanau als responsables polítics com impediran la construcció d'a-

questa nova central, als Ajuntaments, al Govern Balear, al *Gobierno de la Nación*. LA CENTRAL DE S'ESTALELLA NOMÉS ÉS LA CONSEQÜÈNCIA DE LA DESTROSSA FINS ARA PROMOGUDA O CONSENTIDA PER AQUESTES AUTORITATS. SI NO VOLEM CENTRALS, HAUREM DE CREMAR MÉS POC LLUM. QUI NO VOL POLS, QUE NO VAGI A L'ERA!

PSM- Esquerra Nacionalista
Agrupació de Lluçmajor

Per unes normes legals d'autèntica protecció

Tant l'Ajuntament en ple, i per unanimitat, com el PSM, en qualitat de partit defensor del medi ambient, han presentat al·legacions contra les Normes Subsidiàries de protecció d'espais naturals. Aquestes Normes, mentre no es doni llum verda al futur catàleg d'espais naturals que elabora el Parlament, són l'instrument legal de protecció que dicta el Govern Balear.

Diverses zones de Lluçmajor són incloses dins les àrees a protegir i l'Estalella n'és una. El problema que ha motivat les al·legacions esmentades ha estat que, segons el govern, es contempla la possibilitat d'ubicar-hi instal·lacions industrials i de descàrrega de combustibles, la

qual cosa ampararia plenament les intencions de GESA.

No sabem si el Govern, escoltant les objeccions presentades i, sobretot, la mobilització popular massiva, atorgarà la màxima protecció ecològica a l'Estalella. Si no ho fa, quedarà en endredit tota l'actuació de darrera hora del PP local -amb consellers d'Indústria assistint a la mobilització i abrandats recitals de poesia inclosos- i -el que és més greu-, al marge de les responsabilitats d'altres centres de decisió política, l'executiu de Cañellas tударà per a sempre una zona intacta. Serà un altre tribut al creixement obsessiu i depredador que sacseja Mallorca.

Maties Garcias

Sra. Directora:

Vos agrairia que publicàssiu aquesta opinió d'un llucmajorer encara que voldria mantenir l'anonimat a causa de les meves relacions amb el Club.

El passat mes de maig hi hagué una reunió de socis del C.N. S'Estanyol, en la qual el president Sr. Antoni Ginard ens va informar de l'estat actual de la polèmica ampliació d'aquest club. El President va parlar gairebé dues hores sobre les excel·lències de la nova construcció.

Al final del monòleg, durant el

qual no es va parlar en cap moment de la possibilitat de la construcció d'una gran central tèrmica a la zona de S'Estalella, es va donar per fet l'ampliació del Club. Tant és així que es va parlar que d'aquí uns mesos es demanarà un altre avançament a les persones que tenen un «amarre» sol·licitat per poder iniciar el projecte.

Davant la pregunta d'un dels assistents referida a si la central no podrà influir negativament en el Club, la resposta va ser que tendria poca influència.

Davant aquest estat de coses voldria fer algunes observacions als llucmajorers, estanyolers i socis del Club, en general i al Sr. President,

en particular per tal que reflexionin sobre la conveniència o no de posar en marxa l'esmentat projecte, en un moment, des del meu punt de vista, tan inoportú.

Sense ànims de donar la raó a un sector o a un altre, vull exposar que encara que és veritat que quant a la construcció de la central elèctrica, segons sembla tothom és contrari a la seva realització, també és cert que l'associació de veïnats de S'Estanyol, algunes autoritats locals, el GOB i molta gent en particular no són partidaris de l'ampliació del Club, perquè entenen que això també és «destrucció de la natura» i que malgrat en relació a la construcció d'una central i el port de descàrrega, el port esportiu és alguna cosa de segona magnitud, no deixa de ser, segons ells, un nou atemptat contra la zona de S'Estanyol.

Crec que no hi seria de més recordar aquell refrany de «Divideix i venceràs», i que els grups ecologistes i totes aquelles persones conscienciades amb el problema del medi ambient als quals hem demanat ajuda per vèncer en la causa per un Estanyol més net i més digne, se sentin manipulats i enganats per un sector d'estanyolers.

Si es posa en marxa l'ampliació del Club, per ventura en les propes mobilitzacions, mentre els socis del Club van a S'Estalella, els que no són partidaris de més destrosses, sigui on sigui, s'aturin a l'esplanada del Club.

Encara que tots els qui estuejam a S'Estanyol, estàssim d'acord en l'ampliació del Club, creis que és aquest el millor moment per posar en marxa aquest projecte? Qui guanyarà? Possiblement serà GESA la guanyadora.

D'altra banda, i mirant els possibles punts de vista de la gent que és partidària del nou Club, crec que no seria descobrir una cosa de l'altre món si dèiem que un lloc d'«amarrada» amb central elèctrica al costat, no val ni la meitat del que valdria sense ella. Qualsevol propietari de la finca, casa o xalet a la zona, és ben conscient d'aquest fet.

Els cents de tones diàries -entre 200 i 300- d'anhídrid sulfúric que esdevindrà àcid, no és un fet molt encoratjador per incitar els propietaris

TALLERS CAÑELLAS - ROTGER

SERVEI
OFICIAL

FIAT

Es elegante y silencioso, segura y fiable. Es un "gran rutero", brillante y agradable de conducir, gracias a su moderna mecánica de tracción delantera y suspensiones de cuatro ruedas independientes, también con dirección hidráulica y sistema de frenos con antibloqueo ABS (según versiones).

Una gama completa que ofrece cinco motorizaciones —gasolina o diesel con cilindradas de 1.400 a 1.900 c.c. y potencias de 65 a 110 CV DIN— y dos niveles de equipamiento, ambos caracterizados por la elegancia, la calidad de los detalles y sus acabados: normal o SX, para quienes gustan de un aire particularmente elegante y de una dotación de serie aún más rica.

Es elegante, confortable y funcional. Posee una línea con una vigorosa personalidad estilística y con excelentes características aerodinámicas (CX = 0,28). Sus dimensiones son compactas, pero cuenta con una habitabilidad excepcional.

Es la berlina de categoría medio-alta diseñada y fabricada con las tecnologías más modernas para afrontar como protagonista la década de los noventa.

TEMPRA

C/. Hispanitat, 19 - Tel. 66 06 47 (Llucmajor)
Plaça Reina Maria Cristina, 12-B - Tel. 26 89 12
S'ARENAL

ris de cotxes o d'embarcacions a deixar-los dia i nit a la corrossió.

Això és així i si hi ha central tendrem un èxode d'estiuejants, èxode que vendrà determinat pel grau de contaminació.

No seria més convenient ajornar la construcció del Club fins que sabrem què passarà amb la central?

Ara, que segons el president s'ha duit a bon fi la primera etapa en la qual i gràcies a l'avançament dels possibles compradors de llocs d'amarada, s'han pogut pagar els estudis i plànols per a l'ampliació i encara hi ha hagut ganàncies. No seria convenient, segons com han canviat les circumstàncies, de tornar plantejar-se la qüestió?

Si tenim en compte que en un Club el principal són els socis, ¿no seria més correcte replantejar-se la qüestió i en lloc de continuar endavant amb nous pagaments, donar la possibilitat perquè retirin les aportacions en cas que ho desitgin els que han contribuït amb els seus doblers a iniciar el projecte i han donat ganàncies al Club?

No esperar un temps necessari per veure com prenen les coses de S'Estalella, per a uns, que no són partidaris del Club, serà inoportú i per a uns altres, els que són partidaris d'aquest Club però sense la central, i que ja han depositat alguns diners i no dubtarien a prescindir-ne si calgués abans de tenir l'embarcació en un lloc tan perillós, seria oportunista, perquè se'ls posa al davant el dilema de perdre cents de mils de pessetes si es retiren o haver de pagar per un lloc d'amarada més doblers del que costaria si es fa la ditxosa central.

Crec que els socis, la junta directiva i el president haurien de reflexionar sobre aquest tema, perquè saben bé, que no és prudent sortir a la mar quan les prediccions meteorològiques indiquen les possibilitats del mal temps, i embarcar-se en un projecte com el que es pretén de dur a terme, sense tenir en compte les possibilitats que es contrueixi la central i amb el perill de dividir l'opinió pública, quan allò que es necessita és unitat d'acció, és una temeritat de la qual tots podem patir-ne les conseqüències.

Un estiuejant

Vaig llegir el darrer número de la revista un article sobre l'aprovació de la normalització dels noms dels carrers, quan vaig veure els titulars, vaig dir: ja era hora que es decidissin a posar tots els noms dels carrers en català. Vaig llegir l'article i quan vaig arribar a la llista dels noms hi vaig trobar coses per dir; vet aquí el que pens.

En qüestions de català no som massa lletraferit, tot i que vaig esser un dels primers alumnes que va tenir mestre Joan Socies a aquella «escola de mallorquí» que sorgí amb els primers embats de la normalització lingüística i sempre m'he interessat per saber i conèixer tot el que es refereix a la nostra cultura i a la nostra llengua.

Vaig sentir a dir a Aina Moll que així com a la conversa col·loquial, els catalans de Catalunya (catalunyesos com algú els anomena) només empen un article, el que es diu literari o formal, i aquí a «les Illes» n'empram tres, el literari (el, la), el salat (es, sa) i el personal (en, na) i això és el que sempre mou les discussions entre «catalanistes» i «mallorquinistes», ara bé, jo en aqueix tema del llenguatge de carrer i el llenguatge literari o formal, el tenc ben clar, però en qüestió de topònims, que és el cas que ens ocupa ho veig molt més embullat.

Pens que no es poden escriure tots els topònims amb l'article salat, recordau el rebumbori que es va armar quan «salaren» el Rei Jaume I, l'Estrella o l'Esperança, ben aviat, com en el bacallà, els posaren en remull i ¡fora sal!, que és el que toca perquè ningú mai els havia anomenat així (aquests i altres casos són als que es referia A. Moll quan va dir el d'emprar els tres articles, -segons amb quines paraules (Cel, Seu, Bisbe, etc.) sempre hem emprat el literari-. Però, per les mateixes cinc-cents tampoc es poden escriure tots amb l'article formal, i com molt bé han fet els normalitzadors, han conservat l'article personal i així tenim, (tendrem), els carrers d'en Rigo, d'en Pere de Son Gall, d'en Sala, etc. Però també, (trobat que amb encert), no l'han posat a tots els carrers amb nom de persona i així tenim, (tendrem), el Carrer d'Antoni

Maura, de Joan Xamena, (sona malament n'Antoni Maura o en Joan Xamena).

I que me deis com sona el carrer de la Fira o el Carrer del Convent, perquè tot això que heu llegit no és més que per dir-vos que tan malament pens que sona el Carrer des Rei Jaume I, o el Carrer d'en Joan Xamena, o el carrer de Rigo, o el carrer del Sala, o el carrer de la Fira, i trobat que com diu l'article referit de la revista s'ha de donar preferència la toponímia popular tradicional baldament s'hagi d'emprar el «dimoni» de l'article salat.

Si llegim el Pregó de Fires de l'any 1974 dit per Joan Veny i Clar, enmig de la magnífica prosa en català literari hi trobam tots els topònims dels que parla amb els articles corresponents a cada cas i diu referit als carrers: «...carrers de la Vila, sovint de nom sonor i evocador -Es Monestir, Es Vall...»; també al llibre de Jaume Oliver i Francesca Florit, *Llucmajor, espai educatiu i recursos ambientals* tota la llarga llista de topònims del terme estan escrits amb l'article que en llegir-los no fan mal en els ulls, amb el que sempre els hem sentit. Mai ningú anomenarà: Carrer de l'Adoberia, Carrer de la Bandera, Carrer del Born, Carrer del Cap Puig, Carrer del Convent, Carrer de la Fira, Carrer dels Forners, Carrer de la Font, Carrer de la Marina, Carrer del Migdia, Carrer del Monestir, Carrer de l'Olivera, Carrer dels Paraires, Carrer dels Pescadors, Carrer del Sindicat, Carrer del Sol, Carrer del Vall, i aquesta és la llista que jo faria de carrers «salables» vista la de noms normalitzats per l'ajuntament. Tots els altres me pareixen molt bé i com he dit abans necessari el canviar-los, però en aquests no els puc donar passada, i entre ells hi ha el meu, i no em veig capaç d'anomenar-lo de la forma oficial perquè tant té el General Goded com la Fira, un nom que en el sentiment dels veïnats no ha existit mai.

P.D. A la llista dels noms dels carrers he trobat el Carrer de ses Monges, supòs que és un error d'impremta, perquè sinó desdiu amb tot el que he dit fins ara.

M.B.

Classes de català a l'EEAA (S'Arenal)

Felicidad Góez Valcárcel, Teresa Fernández Cánovas, Lucrecia Poyatos Arévalo, Gonzalo, Cristine Hardinam, Ursula Schram i Mary May són un grup d'alumnes que han cursat enguany el nivell 1 de Català a l'Escola d'Adults de Lluçmajor (local: C.P. Sant Bartomeu de S'Arenal), corresponent al Català 1. Aquest curs de català cobria les necessitats d'un Graduat Escolar (és el cas dels peninsulars) i unes ganes d'aprendre a entendre i parlar dels alumnes estrangers.

Na Felicidad és una al·lota de trenta anys casada amb un andalús que tenia necessitat d'aprendre català per tal d'aconseguir el Graduat I. Ha assistit pràcticament a totes les classes i el que l'interessava més, com a tots era perdre la vergonya al parlar català i fer-se entendre dins un s'Arenal (casa seva) per la gent que l'envolta. Ens explica que la seva família (home i fill) troba molt positiva la seva actitud i que ha avançat força aquest curs.

Na Teresa té una vintena d'anys, el seu home també és peninsular i li fa gràcia que intenti aprendre un altre idioma. Diu que a casa practica i que l'home gairebé no l'entén. Ha estat una alumna de les més constants i considera que com que viu a Mallorca té l'obligació i la necessitat d'entendre i ha de fer l'esforç a parlar-lo. Com a anècdota hem de dir que té un accent marcadament mallorquí.

Na Lucrecia té només 16 anys i fa un any i mig que viu a Mallorca. Va néixer a França i la seva llengua materna és el francès. No li ha costat molt llançar-se a parlar català, ningú no se'n reia d'ella i té els amics catalano-parlants. Li ha agradat molt assistir a les classes i el que ha considerat més important ha estat la tasca realitzada en el llençatge oral.

En Gonzalo és un venedor ambulat de quadres. Va pels mercats i fires de la nostra illa. És fadrí i de l'any passat a enguany ha millorat molt quant al llenguatge. Entén el català perfectament si bé encara té recels a l'hora de parlar-lo.

Na Mary i na Cristine són angleses i tenen trenta-set i trenta-cinc anys respectivament. La primera és casada amb un andalús i viu a S'Arenal des de fa més de deu anys on regenten un restaurant.

L'altra, na Cristine fa de guia i és casada amb un llucmajorer, en Joan Salom; té molt de sentit de l'humor, aquest humor que caracteritza tant els britànics i afirma que ha assistit a les classes de català per poder discutir amb la seva sogra. De tot l'alumnat és la que practica més el català pel fet de viure a Lluçmajor i que la seva família política és catalano-parlant.

Ursula és alemanya i també treballa a una agència de viatges. Igual com na Cristine, viu a Lluçmajor i ha tengut molt d'interès per aprendre la nostra llengua, no li ha costat gaire ja que és una persona que parla devers cinc idiomes i que, pel seu treball i el seu caràcter ha viscut a molts països i ciutats del món: Itàlia, l'Índia, Malàssia, Africa...

Aquestes tres alumnes estrangeres consideren que la llengua pròpia de Mallorca és el català i que, com que viuen aquí, és lògic que l'aprenquin i no troben un fet corrent sense pen-

sar que hi hagi cap tipus de pressió ni d'imposició; s'han llançat a l'aventura de parlar i s'han queixat en més d'una ocasió que, quan van al mercat o a la botiga, la madona els contesti en espanyol (quan elles fan l'esforç d'adreçar-se en català). Consideren que la seva vida l'han de viure aquí i que han de participar en tot de la nostra societat.

Pel que fa als alumnes castellano-parlants que hem esmentat abans, suposa un esforç per a ells d'intentar parlar el català i tenen ben poques ocasions a causa de la família (peninsular i de parla castellana) i de l'ambient que respiren (S'Arenal), a més del treball que la majoria d'ells realitzen (hosteleria) no els dona massa possibilitats d'exercir el dret de parlar en la llengua de Mallorca. No obstant això la seva família els dona suport, els ha animat perquè l'any qui ve continuïn i, com que han aprovat aquest curs, suposam que els tornarem tenir entre nosaltres aquí, a l'Escola d'Adults de S'Arenal.

XERRADES DE CAFÈ

Qui atura el consum de l'energia elèctrica?

- V**a ser gros allò de S'Estatella!
- Sí, jo no havia vist mai tanta de gent per allà!
  - Hi vas molt per aquells paratges?
    - A pescar, qualque vegada...
    - Diuen que hi havia més de tres mil persones.
    - Idò han fallat els càlculs, perquè molts de diaris deien que n'hi anirien cinc mil.
    - Com que no costa res...
    - Jo crec que encara hi havia més paparres que no gent.
    - Però, si a la fi construïssin aquesta central, no en quedarien, de paparres...
    - De totes meneres la resposta popular va ser molt bona i nombrosa, i si davant aquestes mobilitzacions i crides de tots en contra d'aquesta Central, encara la fan, ja podem dir que el «populatxo» no serveix per a res.
    - O que no queda altra solució, perquè per altra banda ningú no pot negar que l'augment d'energia elèctrica és de cada dia més elevat.
    - Sí, tant si te'n vas per una part com per l'altra de Mallorca, les urbanitzacions i construccions de pisos i xalets, assusta.
    - I pots pensar que aquests xalets i cases noves no cremaran llum d'oli ni de petroli.
    - Sobretot, aquests de Son Verí Nou. És gros!
    - Jo ho he vist, ja. Allò serà pitjor que Marbella...!
    - Sí, només ens manca que hi peguin «ricatxos» o personatges de les Revistes del Cor, per acabar de confitar-ho...

- Crec que entre una cosa i l'altra, un xalet d'aquest nou Son Verí deu costar més de tres-cents milions de pessetes.

- No faràs llarg?.
- Passa el mateix que comptar els manifestants de S'Estatella, pel que ens costa...
  - Això ens diu que no cal parlar d'aturar l'augment de l'electricitat, sinó de cercar la manera de llevar-mos la pararra de S'Estatella-GESA i enviar-la a una altra banda...
  - Això és molt bo de dir, però ningú no vol paparres...
  - Sí, els habitants d'Es Coll d'En Rabassa, si els llevassin la central de «San Juan de Dios» i el renou dels avions, crec que estarien molt contents.
  - I se'n fotrien si tot es traslladàs a S'Estatella.
  - Per tot això crec que el problema és més gros i s'haurien de trobar maneres d'augmentar la producció elèctrica sense construir noves centrals tèrmiques.
  - idò, què les farem? Atòmiques?.
  - Aquestes no contaminen, quan no s'espenyen...
  - Però si hi ha avaries, ningú no es salva...
  - I ara que hi pens, i els para-llamps atòmics de Lluçmajor, per què no els lleven?.
  - Segons he sentit dir, com que ningú no els vol, ni saben on els han d'enterrar, els para-llamps continuen com sempre, perquè diuen que són menys perillosos que no retirats de qualsevol manera.
  - Aquesta civilització ens durà a perdre...
  - Però, com que n'hi ha que ho diuen i pocs que ho creuen, «viva la Pepa»! que són tres dies...
  - Àngela Maria...! me'n vaig que fan «Cristal».

Un que escoltava

SA FILOA

C/ MELIÀ, 3 LLUCMAJOR

BAR CA'N NADAL

(Nova direcció)

En Jaume i Na Catalina

Especialitats: TAPES I
BERENARS

Nicolau Taberner, 36 - Tel. 66 00 43

RESTAURANT

GRAN VIA

NOCES - BANQUETS - COMUNIONS
I BATEIGS

Informació: Tel. 66 03 17 - LLUCMAJOR

Tempus fugit

I, diguès, que veus encara dins el fons negrenc de l'abisme del temps?...

Amb aquests versos i el curs 1970-71, donam per finalitzada aquesta secció, sabem que hi ha hagut mancances, a vegades ens hem equivocat i altres ens han passat alguns noms per alt, tot això ha estat sense cap mala intenció i més per manca de temps i corregudes de darrera hora que cap altra cosa.

Però, si malgrat aquests errors nostres, els lectors us heu recreat llegint i mirant aquesta secció, tant com noltres ho hem fet mentre la preparàvem, ens donam ben pfer satisfets.

N'Antonio Alba Jiménez treballa als tallers de Gràfiques Mut, N'Esteva Amer és bo de localitzar, ja que fa de municipal, En Miquel Barceló es dedica a la venda de roba. Per la seva banda en Tòfol Barros fa de picapedrer, N'Evaristo Cardell és professor d'Educació Física, concretament de natació, D'En Pedro figueroa Giménez molt a pesar nostre no un podem dir res perquè ens ha estat impossible la seva localització. En G. Jaume Llompart fa de taxista, en J. Lara Piqueras segueix amb el negoci familiar de pintures. El Pep Martorell treballa a Ca'n Femenies. Per altra part en Llorenç Mascaró fa

feina a l'Imprenta Moderna, En Paco Mena viu a ciutat on fa feina de comptable, En J. Milán Llull és conductor d'autocar, En Miquel Millan Navio treballa de transportista a una empresa de mobles.

D'en Miquel Mojer saben que és representant de subministres industrials, a en Bernat Mut, el trobareu a Can Claret, on fa fienna de Patronista. D'en Jaume Oliver Fiol, sabem que és Mestre d'Escola i està a Son Quint, segons ell ens va explicar, a més de mestre, és un horticultor afeccionat.

En B.Roig Lliteres és funcionari de la Comunitat Autònoma, en J. Roig és Sifoner i en B. Roig Romaguera treballa a l'oficina de Correus de Felanitx.

D'en Pedro Serra Oliver, sabem que fa de fuster a Ca els Mojers, en G. Sorell Janer, és llicenciat en Químiques i actualment treballa a REMASA (Can Puig dels sifons). En Ll. Tomàs Oliver fa feina a Codisa (Can Parés) en Damià Tomàs a Correus i per acabar, en J. Vidal Bonet està empleat a Calzados Gregorio Clar.

Joana Font
Miquel Janer

Ens ha sabut molt de greu no poder comptar amb els arxius dels altres centres escolars, perquè segons pareix no hi ha hagut manera de trobar-los. Si qualque dia surten i ens els fessin arribar ho agrairíem molt.

SA FONT

C/. Font, 5 - Tel. 66 14 17 - LLUCMAJOR

- * JOIERIA
- * RELLOTGERIA
- * OBJECTES REGAL
- * REPARACIONS

Curs 70-71

A. Aiba Jiménez

E. Arer Sbert

M. Barceló Zanoguera

C. Barros Manresa

E.A. Cardell Martín

M. Clar Ripoll

P. Figueroa Jiménez

G. Jaume Llompart

J.B. Lara Piqueras

J. Martorell Coll

L. Mascaró Company

F. Mena Garau

J. Millán Llull

M. Millán Navío

M. Mojer Martorell

B. Mut Manresa

J. Oliver Fiol

B. Roig Lliteras

J. Roig Palou

B. Roig Romaguera

J. Salvà Rubio

Pedro Serra Oliver

G. Sorell Janer

L. Tomás Oliver

D. Tomás Salvà

J. Vidal Bonet

Gent de la vila

El Zelador Biel va esser el darrer saig

Gabriel Taberner Monserrat és un llucmajorer més conegut pel Zelador Biel. Té 71 anys i ja en fa 10 que es va jubilar, poc temps abans que «Llucmajor de pinte en ample» sortís al carrer per primera vegada i

per això no li poguérem fer l'habitual entrevista de jubilació. Avui hem cregut oportú de parlar amb ell, sobretot perquè a més de municipal va esser el darrer saig.

- Com va ser que vos féreu municipal?

- Perquè em varen obligar a ser-ho quan tenia 20 anys. El govern em va obligar perquè era mutilat de guerra, jo abans d'anar a la guerra feia d'esmotxador, però l'any 39 a Extremadura, a Monterubio em varen ferir, —em manca un os d'un braç i duc dos nirvis de plata—.

El govern, per llevar pegues va enviar una ordre a l'Ajuntament perquè admetès com a municipals, cinc llucmajorers ferits. Primer va entrar en Joan Gramet, llavors en Toni Garau, després en Toni Alou, en Tomeu Miralles i jo mateix. Ens donaven 150 ptes. cada mes per fer

de municipals... però el batle no em volia de cap manera, ni a mi ni a d'altres dos també mutilats.

M'EXPULSAREN PER ANAR A VEURE UN MORT, EL QUAL ERA COMUNISTA

- Quins problemes teníeu amb el batle?

- Els primers batles que vaig tenir no em podien veure perquè a ca nostra eren socialistes i jo, que no m'havia aficat mai en política i a més m'havien mutilat a la guerra vaig rebre les conseqüències i tots es posaven en contra meu.

L'any 40 m'expulsaren tres mesos

de la feina, a jo i a dos més: el «Zelador» nou i el «Zelador» de So n'Avall. Ens expulsaren perquè havíem anat a veure un mort en el carrer d'Es Vall, n'Enrique «es català» i deien que aquest mort era comunista. Però el cas és que els altres mutilats varen enviar una carta a Madrid sobre aquest fet i al cap de tres mesos va venir una ordre que en s'havien de tornar admetre a tots tres.

- Quines feines fèieu?

- Anàvem a les foranies i a foravila. Érem 8 municipals i el comandant i a l'estiu sortíem amb un caminer per vigilar els pastors o els

Dr. PEDRO GARAU LLOMPART ACUPUNTURA

Lunes, miércoles y viernes, cita previa

C/. d' es Born, 11

Tel. 66 05 16 (cita previa) - LLUCMAJOR

Tratamientos de:

Stress, ansiedad, depresión

Obesidad

Tabaquismo

Reumatismos

Lumbalgias

Ciáticas

Cervicalgias

Vértigos - Acuferos

Frigidez

*Sabates
Ca'n Gramet*

**VENDA DE MOSTRES
PARELLS SOLTS**

C/. Bisbe Taixaquet, 6 - Tel. 66 03 74
LLUCMAJOR

FOTO CLAR

Perfumeria

*Reportatges, Fotos d'Estudi,
Carnet... i una extensa gamma
de productes de perfumeria*

**OFERTES EN CAMERES FOTOGRÀFIQUES
VENDA DE CARRETS**

Carrer Nou, 8 - Tel. 66 06 32 - LLUCMAJOR

lladres que robaven garbes...

A les darreries del 45 el saig se va morir i jo vaig passar a fer de saig, amb la mateixa paga de municipal, fins l'any 48.

EL SAIG FEIA ELS PREGONS I ELS BÀNDOLS

- Quina era la funció del saig?.

- Anàvem per tots els cantons i feiem els pregons amb una trompeta i els bàndols amb un tambor.

Els pregons eren comanats per persones particulars. Si havien perdut un rellotge, una arracada... venien a l'Ajuntament per fer una crida a cada cap de cantó. Fèiem pagar 7 ptes. per cada crida, 4 per a l'Ajuntament i jo em quedava les altres tres.

Els bàndols era la feina que em manava l'Ajuntament, quan s'havia de pagar la contribució o avisar dels jornals personals per adobar camins, fraginar pedres, tapar clots, fer les voreres dels camins de foravila netes... Hi havia molt per fer, el poble no estava asfaltat i l'aigua corria pel mig del carrer. No corria per les voreres com ara. Jo feia el bàndol i els que volien s'apuntaven per fer el jornal personal.

Si els bàndols no eren oficials començava dient: «Ordre del senyor Batle», i si eren del governador deia: «Ordres superiors...». L'any 47 cada setmana rebíem un telegrama del governador perquè féssim sebre a tots els propietaris de cans i cusses que els havien de vacunar i posar morrals i collars amb la placa. Tot això era perquè un ca rabiós havia mossegat un home i tot d'una mataren el ca, però el cas és que aquest home se'n va anar a ca seva, a Múrcia i al cap de vuit dies es va morir.

L'any 48 es va augmentar la paga als municipals, però a jo em digueren que com a saig no podia cobrar l'augment i com que el batle va trobar que això era una porcada em va tornar incorporar als municipals i de llavors ençà ja no hi ha hagut d'altre saig.

- Havia canviat la feina de municipal?.

- Encara tornàvem anar per foravila, fins prop de l'any 60, fins que el Sindicat va posar els guàrdies rurals.

Ens feien anar al marcat, a donar ordres a tots els hortolans que no podien vendre als botiguers fins a les 10. D'Aquesta manera tothom podia comprar als placers els dematins, perquè, abans, en començar a veure-hi els botiguers se'n duien tot allò més bo.

A cada cine hi enviaven una parella de municipals perquè un fumava, l'altre feia renou... També ens enviaven al ball i a S'Arenal hi anàvem per Sant Jaume i per Sant Cristòfol, perquè eren les festes.

- Deguéreu conèixer molts de batles?.

- El primer era el cap de Falange, en Joan Rigo va esser el qui me va treure, —llavors va venir en Morey i en Joan Mora— un mestre d'escola porrerenc, el dentista Flauta, en Molinou, l'amo en Joan de Vallgornera, l'amo en Mateu Barril, n'Andreu Martín, don Gabriel Ramon i en Miquel Clar. Jo em vaig jubilar amb en Miquel Clar.

CADA BATLE TENIA LES SEVES IDEES

- Variava la vostra feina cada ve-

gada que canviaven el batle?.

- Cada batle tenia les seves idees, però la feina nostra no variava per aquest motiu.

A jo els primers batles no em podien veure perquè a ca nostra érem socialistes, fins que amb en Llorenç de Vallgornera vaig voler posar les coses clares i li vaig dir que jo només era un mutilat de guerra.

- I els darrers anys què fèieu?.

- Servicis de tràfic, control d'aparcaments... Anàvem a S'Arenal perquè hi havia molt de moviment. Llavors ja érem 18 municipals i els més joves no eren molt amics meus, és per això que el batle em va convidar a retirar-me i jo em vaig jubilar als 60 anys, el gener del 1980.

... No se'n recorda de moltes anècdotes, però sí de la d'un capellà llucmajorer que volia gravar-li un bàndol i ell no ho va voler de cap manera.

Quan va començar hi havia un municipal anomenat el «Zelador nou» i a ell començaren a dir-li el Zelador Biel i encara li ho diuen. I que sigui per molts d'anys!.

Coloma Julià

Llucmajorers pel món

La família Ramis: «Lluny i Prop»

Altra vegada retornam a les nostres pàgines amb més llucmajorers. Són una família prou coneguda que un dia es va embarcar, com nosaltres deim i ara viuen a Figueres on pareix esser que hi ha una verdadera colònia de mallorquins. Ells són Na Margalida Maria Ramis Rebassa, de's molí de'n Ramis, advocada de 45 anys i en Jaume Martí de ca's Sifoner, de 45 anys que fa feina a una assessoria comptable d'empreses. Tenen dos fills: En Joan de 22 anys que estudia tercer de Medicina i Na Joana Aina de denou que estudia enginyeria agrònoma a Lleida.

1.-Per començar ens agradaria saber com vosaltres, tota una família que vivíeu a Llucmajor, així de cop i volta se'n va anar a una ciutat com és Figueres?

M.M.- Bé, tant jo com en Jaume fèiem abans feina a un banc i els directius ens digueren que havíem de triar un lloc, dins Catalunya, per anar-hi a treballar. Nosaltres no ens vam poder negar perquè ens donaven moltes facilitats i a més no teníem una excusa per dir que no. Així que decidírem anar a Figueres, que és a la comarca de Girona, perquè era una ciutat ben situada.

De fet Figueres està molt bé, prop de França, la mar també relativament prop i és una ciutat molt activa, hi ha molt d'ambient allà. Sempre sol haver-hi exposicions, concerts i moltes activitats; supòs que ha influït molt allà hi visqués en Dalí i que ara hi hagi el museu, això dóna molta vitalitat a la ciutat.

2.-I ara quants d'anys fa que vos n'anàreu allà?

J. Ara ja en fa vuit.

M.M. Sí, jo no m'hagués pensat mai que quedaria tant de temps allà. Jo deia: seran dos anys o tres màxim.

Però els al.lots començaren a estudiar i és clar llavors tornar, quan tenguérem l'oportunitat de fer-ho, suposava deixar-los a ells i nosaltres, en Jaume i Jo, venir aquí, però pensàrem que era millor per tots

quedar. I així ho férem.

3.-Com va ser la vostra arribada allà, vàreu tenir molts de problemes?

M.M. Bé, de fet no massa, comparant amb altra gent que coneixem n'han tingut molts més que nosaltres ja que l'empresa allà on fèiem feina ens havia proporcionat una vivenda i tot el que era necessari, a més jo coneixia uns amics del meu germà que vivien per allà. Però el primer any, va ser terrible, volia tornar a totes passades perquè no coneixia ni la gent ni la ciutat.

4.-I la reacció dels vostres familiars i amics com va ésser?

J.- Bé, tampoc no s'ho van prendre malament, a més érem garrudets, ja teníem 35 anys quan ens hi anàrem. La meva mare es va quedar un poc trista però jo venia molt espesses vegades a veure-la.

M.M. Sí, en general tant els amics com els nostres pares varen veure que ens anàvem pel nostre bé, per fer feina.

5.-I tornat cap enrera; com recordeu la vostra infantesa, joventut i darrerament la vostra vida a Llucmajor?

M.M. Jo la veritat és que de petita vaig estar poc a Llucmajor perquè anava a una escola a Palma; estava internada a La Puresa i pràcticament tant sols venia per Nadal, Pasqua i l'estiu. Però el que record més

era quan per la tercera festa de Pasqua pujàvem tots a Gràcia i també me'n record, perquè sempre ho he trobat curiós, les processons que feien pel Sagrat Cor, pel més de Maria, a tota hora feien processons.

Llavors quan era jove anava amb una companyia d'amigues, que encara tenc com són na Catalina Moragues, Na Margalida Rosselló, N'Andreu Salvà i Na Maria de Ca's dentista. Eren aquells temps quan anàvem a balls de reunions a cases particulars perquè a les hores no hi havia discoteques.

Eh! Jaume te'n recordes?

J.- Ves, i després començarem a festejar tu i jo, eh?

M.M.- Sí, llavors sempre fèiem sopars i dinars amb els amics d'En Jaume que són en Toni Pola, en Juan Janer, en Maties Garcies, en Pep Moragues i tots aquests. També a vegades anàvem al cinema.

6.-Bé ens heu parlat del que fèieu, però ara quines són les vostres aficions?

J.- A mi sempre m'ha agradat molt anar a caçar però la caça a Catalunya no és el mateix que aquí. Allà hi ha caça major, per exemple de senglar; a mi m'agrada més caçar qualche perdiu quan venc aquí, però per Figueres sempre que puc vaig a caçar.

També vaig a vegades a pescar, quan puc sortir en barca.

M.M. A mi això d'anar per foravila no m'agrada tant com a en Jaume. Jo m'estim més passejar per la ciutat a veure exposicions, al teatre, al cinema o també viatjar.

7.-Bé, ara per ara, a ca vostra vos considerau més bé de Lluçmajor o de Figueres?

M.M. De cap manera ens considerem de Figueres, nosaltres som de Lluçmajor, pensau que jo quan me'n vaig anar tenia 35 anys, o sia que sempre fins llavors havia estat a Lluçmajor i no veig cap motiu per no considerar-me d'aquí de Lluçmajor.

J. Sí, jo també crec el mateix. Som de Lluçmajor sense cap dubte i tant en Joan com na Joana Aina també són d'aquí, encara que fa molt de temps que viuen a Figueres.

8.-Tornaríeu a Lluçmajor, ara?

M.M. Ara no perquè faig feina allà; però m'agradaria quan me jubilàs venir aquí, però no es pot dir mai perquè tampoc hagués pogut dir mai que ara seria a Figueres i mira on som.

J. Jo també pens tornar qualche dia, ja ho veurem això no es pot decidir ara.

9.-Quines diferències veis entre la vida a Figueres i la vida que podríeu dur a Lluçmajor?

J. Moltes, jo veig que aquí hi ha més tranquil·litat, allà hi ha un ambient més complexe que et fa estar sempre en tensió. Allà la vida és molt més difícil.

M.M. Sí jo quan venc a Lluçmajor pens que la gent viu com si li hagués tocat la «loteria». Allà per ventura per anar a la feina hi ha gent que passa tres quarts d'hora dins del cotxe i aquí no passa això. En la feina hi ha un nivell molt competitiu.

L'única avantatge és que allà les dones tenen les mateixes possibilitats per fer feina a qualsevol lloc. Allà per exemple vas al metge, a un bufet d'advocats a qualsevol lloc i et trobes dones. Jo tenc una amiga que és enregistradora de la propietat i aquí supòs que la gent ho trobaria molt estrany, fins i tot no ho acceptarien.

10.-Significa això que a Mallorca hi ha una societat masclista?

J. No, el que passa és que a Figueres hi entra més el corrent de

pensament europeu que diu que la dona és igual que l'home a l'hora de participar en la feina.

Allà les dones fa molt de temps que es varen tirar al carrer per fer feina i ja ho accepten com un fet natural.

11.-Allà a Figueres, teniu cap tipus de problema dialectal?

M.M. No, no tenim cap problema, allà pots (xerrar) parlar el mallorquí, però no pots dir segons quines paraules, per exemple jo sé que si dic un pic no ho entendran o paraules que emprem només aquí. Tampoc no puc parlar molt aviat perquè llavors no ho entenen, diuen que nosaltres els mallorquins tenim un accent molt tancat. Però això de l'article salat els fa molta gràcia.

12.-Vos enyorau de Mallorca?

M.M. Sí, sobretot al principi pensava molt en Lluçmajor.

13.-Què trobau que hi falta i que hi sobra a Lluçmajor?

M.M. Crec que hi falta, més vida de poble.

J. Sí, a Catalunya a cada poble per petit que sigui hi ha un casal, un casino, que deim aquí, és una espècie de cafè on s'hi reuneix la gent. Un fet que crida molt l'atenció, és quan arribes a Lluçmajor el que veus primer és l'església, però allà és el casino.

Allà els joves fan feina a foravila i es casen allà i sempre viuen al seu poble. La feina del sector hotelier ho deixen per als forasters.

Parlant de forasters, són bones les relacions entre ells i els catalans?

M.M. Ui!, a tirs se duen

J. Sí, allà el desenvolupament de

Catalunya país està molt marcat pel poder central. Cada vegada que Catalunya manifesta que té una personalitat els forasters l'aturen. Per exemple, ara que han de fer el T.G.V., el tren d'alta velocitat, resulta que el fan Madrid-Sevilla, on s'ha vist això? el més lògic era fer-lo de Madrid a la Jonquera o Irun, que és allà on arriba el tren d'Europa.

M.M. Sí, allà el sentit nacionalista està molt arrelat. Fins i tot he sentit opinions de gent que pens que es fan sentir i diuen que els forasters estaran a Catalunya fins que puguin fer feina, perquè ens necessitam mútuament, però quan acabin poden anar-se'n a casa seva. Sí, allà són molt radicals amb el seu sentit.

15.-I als Mallorquins els tracten de la mateixa manera?

M.M. No, tot el contrari si ets Mallorquí, que ho noten de seguida, tens un vint per cent a favor de la teva actuació.

J. Sí, tenen una simpatia total per la gent de les illes.

16.- Ha canviat molt Lluçmajor des de que vos n'anàreu?

J. Sí és una llàstima però aquest poble ha canviat molt i de cada vegada hi ha manco gent. Lluçmajor crec que ha perdut un poc la seva identitat com a poble.

17.-Voleu dir res més?

No que seguïu endavant amb la vostra tasca a la revista.

Margalida Mut
Andreu Puig
Antoni Vadell

Fotos: Joana Jaume

Fragments de la presentació de «100»

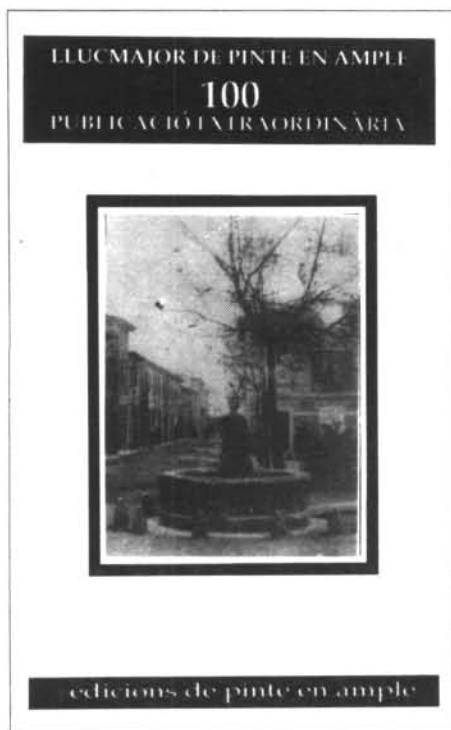
(...) I per a «explicar» aquest nou llibre, punt inicial de les EDICIONS DE PINTE EN AMPLE, per a «donar-ne una idea exacta» el qui us parla es trobà en una cruïlla múltiple, plena d'indecisions.

Perquè, amics, el nostre llibre d'avui no és una obra unitària, individual o d'un equip de treball ben definit, CENT, com l'anomenarem familiarment, és una miscel·lània, un aplec de treballs d'autors i de naturalesa diferents, una sèrie d'articles de divulgació i d'investigació, CENT és, amigues i amics, ens agradi o no, un **conjunt**.

Definir-lo, aquest conjunt, és la feina que na Catalina em comanà i la meua particular, incompleta i embafosa «definició» és la xerrameca que tot seguit i fent un exercici de santa paciència haureu de suportar des d'ara.

Dèiem que un conjunt és definible **per extensió**, procedim doncs. Es tracta d'enumerar i clarificar quins són els elements integrants de l'esmentat conjunt. El nostre CENT és format per 19 elements, o si voleu, 19 aportacions, treballs o articles, d'autors diferents que, tot seguit passam a enunciar:

S'obre amb unes paraules de Maties Garcias de presentació i contextualització de l'obra dins el marc de l'impuls dinamitzador de la vida cultural llucmajorera que suposà en el seu moment, i encara suposa avui (i que sigui per molts anys) la revis-

ta «LLUCMAJOR DE PINTE EN AMPLE».

El mestre de naturalistes i científic de prestigi internacionalment reconegut, Guillem Colom, amb el seu estudi **Els cicles estivals i hivernals que regeixen la flora i la fauna de les Balears** ens perfila, amb rigor i saviesa, una panoràmica de la interdependència estricta de la vida i l'entorn físic on es desenvolupa.

Sota el títol **L'Agricultura llucmajorera i perspectives de futur** i des

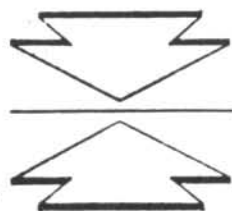
de la seva experiència de molts anys de dedicació al tema, Antoni Garcias, senador llucmajorer per Mallorca, diagnostica amb precisió els mals que pateix l'agricultura local i apunta vies de reflexió envers alternatives possibles.

Infatigable en la recerca de pistes de les nostres senyes d'identitat per arxius i paperam antic Joan Clar i Monserrat ens presenta el seu **Senyals de bestiar**, un aspecte ben interessant de la nostra cultura agrària secular.

Amb **Patrimoni arquitectònic de Llucmajor**, Cànida Gamundí, Margalida Martín, Ja. Ma. Tomàs i Francisca Vidal han escrutat amb tota cura aquest camp del nostre patrimoni cultural. Les fotografies de Coloma Julià arrodoneixen el treball.

Antoni Monserrat i Oliver, amb l'ull penetrant de la seva càmera fotogràfica ha resseguit amb persistència i captat amb precisió l'ampli ventall de mostres de baules que embelleixen les portes, velles i no tan velles, del nostre Llucmajor. El seu estudi porta precisament aquest títol **Baules de porta**.

Els sabaters, dins la nostra història local, ocupen un lloc de relleu indiscutible. L'article d'Àngels Alvarez, Ja. Ma. Tomàs i Francisca Vidal, sota la dominació **Els sabaters de**

**CENTRE
DE
RECONeixEMENT
MEDIC - PSICOLOGIC**

ANTONI ISERN OLIVER

LLUCMAJOR

Carrer Antoni Garcias, 1-a (damunt Ca's Notari)

**certificats
mèdics per a
permís de conduir i
llicència d'armes**

HORARI:
Dilluns i Dijous de 16,30 a 21 h.

Llucmajor suposa l'homenatge que els nostres artesans, primer i industrials més tard mereixen amb escreix.

Sovint les imatges de la mallorca costumista dels quadres del sr. Francesc Salvà han estat el rerafons de publicacions, d'actes socials o culturals llucmajorers. La ploma de Miquel Pons amb la seva **Imatge de Francesc Salvà de s'Allapassa, pintor de la intra-història** retrata el pitnor amb eficàcia i pulcritud.

A «Orfanesa» de M.A. Salvà l'anàlisi de les distintes versions al llarg del temps del poema, permet a la professora Margalida Tomàs deixar constància de la mestria i el domini dels recursos expressius de l'autora de «El pi ver».

Quan s'interroga **Cultura, per a què?** (**Reflexions sobre el futur de Llucmajor**) el sentit d'aquesta cultura és el tema de l'anàlisi de Jaume Oliver i Jaume, el qual se'n fa qüestió des d'una perspectiva d'aplicació a l'àmbit llucmajorer.

Les evocacions d'un món percebut amb els ulls d'un infant, passades pel sedàs estricte de la memòria. La nostàlgia de l'ahir, però amb els peus ben assentats a l'avui i la mirada cap al futur, són la base de les notes d'un itinerari que, a tall de memòries on es combinen la meditació, la fantasia, l'ecologia i l'antropologia, ha escrit Josep Sacarés sota l'encapçalament **Sa casa de sa por i altres records d'infantesa**.

Damià Huguet ens fa la crònica d'**Una anada a Lluçamet**. El poeta de Campos ha trepitjat el call vermell de les nostres terres eixutes. La seva eixida a les terres de marina ens colpeja amb l'evidència terrible, amb aquella certesa d'un perill imminent que ens atemoreix, però que, alhora, ens esperona: cal la lluita per salvar el nostre territori, la nostra vida.

Sebastià Cardell i Tomàs amb **La «Viadera» de Llucmajor** ens clarifica i alligona sobre una de les mostres més antigues i més suggerents de la nostra petita història literària local.

Els grans temes de l'actualitat, si bé ho esbrinam, no sempre resulten tan novedosos. El Dr. Bartomeu Font i Obrador, prou que ho palesa amb el seu profitós treball **Un projecte utòpic per a Cabrera a l'època de Carles III**.

Finalment, el relat d'uns esdeveniments de caire polític-social-cultural-religiós, amb tot de situa-

Imatges paisatgístiques i urbanes. Evocacions de tipus humans particulars. Indrets i personatges llucmajorers, caracteritzadors d'una contrada... Mateu Monserrat i Pastor, amb prosa acurada, els evoca per a nosaltres a **Aiguaforts llucmajorers. Remembrances**.

Es quento de Gaieta és la transcripció i un breu comentari, fets per qui us parla, d'una versió llucmajorera de principis de segle d'una col·lada molt popular a Mallorca.

M.A. Salvà i la natura. Antònia Ordinas ens participa la seva pròpia lectura vitalista de l'obra de la nostra poetessa. El títol de l'article és prou significatiu: **M.A. Salvà: El batec de la natura**.

Uns retrats i llur història serveixen a Biel Massot i Muntaner per traçar unes pinzellades psicològiques ben penetrants de la nostra poetessa al llarg d'un text, **A l'entorn d'uns retrats de M.A. Salvà**, on es combinen la informació abundosa i la precisió expositiva.

Cristaleria Llucmajor

JOAN MOREY

Envidrat d'obres - Miralls - Vidres de Color
Decorats - Vidrieries artístiques

Ronda Migjorn, 105 Tel. 66 14 93 LLUCMAJOR

FINA

C/. d'Es Vall, 49
Tel. 66 11 58

cions ben sucoses, és la base que serveix a Maties Garcias per a oferir-nos una instantània que, tot trascendent la pura anècdota, palesa ben a les clares l'agitació «ambiental» del Lluçmajor de principis de segle. Vegeu sinó el títol **La Lliga del Bon Mot i el míting contra la blasfèmia de 1917**.

La segona possibilitat definitòria dels conjunts, aquells de la «matemàtica moderna», al·ludida a la possibilitat de fer-ho **per comprensió**. Si fóssim matemàtics ens hauríem d'escurar el cervell cercant les propietats característiques que agermanassin sota una divisa clarament comprovable tots els articles i treballs que integren CENT. Com que no ho som gens de matemàtics, podem, en un exercici d'aplicació de la polivalència de les paraules, eliminar el sentit tècnic del sintagma **propietat característica** i, en compte de considerar-lo, com els científics, equivalent a **propietat específica, exclusiva i excoent** jugarem a entendre'l senzillament com a sinònim de **propietat de què gaudeixen els elements d'un conjunt, sense exclusivismes ni exclusions**. Quedam, doncs, que intentarem una definició **per comprensió** tan poc rigorosa com vulguem, però amb la recta intenció de fer manifest un ventall de **propietats característiques** que, si bé no individualitzen el nostre conjunt, són clarament atribuïbles a la totalitat dels seus elements i, situen CENT en la perspectiva definitòria que, a criteri de qui parla, és la pertinent:

Tots els treballs comentats, els elements del conjunt aquell que intentam de definir, participen d'alguna

manera de quelcom que podríem anomenar «**identificació amb el propi medi**». Sense entrar a esbrinar diferències ideològiques, plantejaments polítics o particularitats personals dels autors, que hi són (i malament rai, si no hi fossin perquè COM quedaria aleshores el sotstítol de la nostra revista que és també el nom a les edicions que avui surten al carrer per primer cop), el lector d'aquests textos pot constatar que en tots ells hi palpita un sentiment compartit: l'assumpció, implícitament o explícitament manifesta, d'unes arrels que hom sent com a pròpies. La natura, el paisatge, els homes i les dones de la nostra terra, les seves petjades pels camins polsosos de la història, la seva lluita contínua per la supervivència, l'expressió dels seus sentiments amb les paraules d'una llengua en perpètua peripècia... la vida, en definitiva, i el marc on aquesta es desenvolupa són l'objecte del primer compromís dels qui signen els escrits de CENT. La Mallorca nostàlgica. La Mallorca natural. La Mallorca històrica. La Mallorca amenaçada. La Mallorca utòpica... El desig i el somni. Totes les Mallorques barrejades són el nucli de l'interès, de la passió, gosaria dir, dels autors d'aquests treballs.

En un segon nivell, les aportacions dels col·laboradors de CENT comparteixen una amor concreta: la seva devoció per aquell «petita pàtria»... Lluçmajor planeja per tots i cada un dels fulls que integren el llibre, directament en la majoria dels casos i per via indirecta (que pot ser referencial o pel caràcter llucmajorer de l'autor) en els altres.

Ben segur que amb aquesta qualitat n'hi hauria prou per a garantir entre nosaltres l'èxit de CENT. Però, no temeu, no pecarem de xovinisme perquè els mèrits de l'obra no són només de caràcter sentimental (els de caire material: disseny, pulcritud de l'edició, escaiença de les il·lustracions... són constatables amb una simple ullada) sinó que tant els treballs d'investigació com els de divulgació (no menystinguem a priori la divulgació perquè, com ha escrit algú, «contar als altres el que hom sap per a ell tot sol posa en marxa mecanismes de recerca insospitats») tenen majoritàriament un rigor remarcable.

En anunciar l'acte d'avui a les tarques d'invitació es feia referència a CENT com a una publicació de temes «d'àmbit local». Que ningú no caigui en el parany fàcil de confondre **local** amb **localisme**. Si llegiu aquest llibre hi trobareu aproximacions a diversos aspectes de la història, de la geografia, de la cultura llucmajorera. Dubt que hi trobeu gaire cofoisme localista. Dubt molt més que, en haver-lo llegit, hom pugui acusar-lo, el nostre llibre, de ser un exercici de contemplació del propi melic, esport que, malauradament, entre nosaltres, té massa adeptes.

Valors hi trobarem també a les pàgines de CENT. Valors que van des de la constatació implícita d'allò que Maties Garcias al pròleg i referint-se a la revista anomena «**compromís cultural i lingüístic**» fins a l'explicitació d'una actitud de defensa de la terra, passant per un posicionament lingüístic clar i cohe-

Boutique

c/ Impremta, n.1 - (Pas d'en Quint)
Tel: (9 71) 72 40 98 - 07001 Palma de Mallorca

PASTISSERIA

Ca'n Lluc

Sant Llorenç, 78 - A - Tel. 660669

LLUCMAJOR (Mallorca)

rent amb la realitat territorial... passant també per la incitació a la recerca i a la investigació de la realitat, passada i present, amb la ferma creença que el coneixement és el millor mitjà per a la transformació i el dinamisme social... passant per l'afavoriment d'actituds positives en relació al treball seriós, el respecte als altres, la sensibilitat, l'educació... passant, en síntesi, per tots aquells valors que aglutina la cultura entesa des d'una perspectiva de progrés i llibertat.

Però, tal volta, entre tots ells, el valor més remarcable d'una obra com aquesta sigui el seu caràcter incitador. La miscel·lània que presentam, composta per materials tan diversos, insinua una pluralitat de perspectives d'aproximació a la nostra realitat concreta. Alguns aspectes hi queden reflectits, altres suggerits i altres són remarcables precisament **per absència**. El calidoscopi de propostes de CENT que perfila instantànies d'un retrat parcialíssim de la nostra realitat llucmajorera pot ser un bon estímul per al desenvolupament de noves inquietuds i curiositats. Un repte d'interrogants que pot revifar les il·lusions i el coratge dels que hi han treballat per continuar la tasca, però, sobretot, pot servir d'escala per a novells investigadors, joves estudiosos locals que amb el seu esforç omplin els buits, augmentin el nostre corpus documental i persisteixen en l'immens treball de descoberta i anàlisi que encara resta per fer.

Des de la nostra realitat cap a la transformació d'aquesta realitat per fer-la cada dia més progressiva, més

oberta i culturalment més rica CENT és una fita més en el llarg camí que ara fa prop de deu anys un grup de gent inquieta de l'O.C.B. iniciaren a Llucmajor amb la idea de revifar la somorta vida cultural de la vila. Un camí ple de dificultats però que amb coratge, entusiasme i fidelitat a uns principis ètics ben definits, amb encerts i ensopegades, es va fent cada dia.

I dia a dia, revista a revista, llibre a llibre, acte cultural a acte cultural la feina creix i el balanç positiu augmenta. Omple de satisfacció veure com la tasca, feixuga sempre, en ocasions com avui, aglutina a l'entorn d'aquell grapat d'il·luminats que iniciaren la marxa un públic nombrós, la nostra institució municipal i entitats cívico-socials llucmajoreres, perquè aquesta és la millor prova que alguna cosa es belluga.

Que alguna cosa batega a Llucmajor.

Tant de bo que bategui encara més i, de cada dia el compromís amb el nostre poble, la defensa de la nostra identitat, l'autèntic progrés humà i solidari augmentin i s'enforteixin.

En aquest procés tots hi som convidats, tots podem aportar-hi la nostra contribució des de moltes vies possibles. Sens dubte una d'aquestes vies és aquell camí que un grup d'il·luminats investiren ara fa prop de deu anys, un camí, amigues i amics, que des de llavors i per a sempre és ben obert DE PINTE EN AMPLE.

Miquel Sbert i Garau
 Sant Jordi, 25 de maig de 1990

TALLER MECANICO
NOGUERA
 DEL MOTOR I DE L'AUTOMÒBIL
 Pedro Noguera Enseñat

Servei Automòbils

 C/ Ripoll, 30 - Tel. 66 22 13

piva motor s.a.

CARNISSERIA ■ XARCUTERIA
ZANOQUERA
GARCÍAS

Plaça Espanya, 62 - Tel. 66 13 02
 LLUCMAJOR (Mallorca)

Carnaval passat Pasqua

El passat dia 30 de maig, festivitats de Sant Ferran, va tenir lloc a Palma un esdeveniment de primer ordre. Miquel Bezares presentava el segon llibre **Carnaval** que va esser guardonat amb el Premi Ciutat de Palma de poesia 1989.

Com tothom sap, Sant Ferran és el patró de la joventut i, per això mateix, ens serà lícit de començar aquesta crònica amb els tòpics habituals. Parlarem, doncs, del jove poeta nascut a Lluçmajor fa 22 anys; de la jove promesa de les lletres catalanes; de la precoç maduresa ja palesada a *Cos de Calitja* (1987), etc.

Així va ser com els parents, els amics, els coneguts, els mestres els llucmajorers preocupats pels nous espais culturals, els intel·lectuals de prèdica espontània, els periodistes que cobrien la informació i qualque desconegut que sempre n'hi ha feren de no faltar a l'esdeveniment cultural de la primavera i provocaren el «lleno masivo» de què parlen, una mica sorpresos, els periodistes

locals.

La sorpresa no és gratuïta ja que és l'únic acte organitzat dins el marc de la fira del llibre 1990 que es pot considerar un èxit de públic.

Per altra banda, en canvi, la sorpresa és sorprenent si tenim en compte que el poeta era en Miquel i el presentador l'altre Miquel, en Cardell.

Miquel Cardell periodista, poeta i jove oficialment proclamat presentà el llibre després d'una lectura exhaustiva i seriosa i no estalvià un bon grapat d'adjectius qualificants l'obra de sòlida, profunda i commovedora. Parlà de l'estructura, de l'arquitectura i del ritme dels versos i convidà els presents a la lectura de **Carnaval** obrint les portes a «aquest palau de festa profunda».

El llibre ho pagava i el poeta també. Miquel Bezares, net i mudat, presidia l'acte amb un perfil més grec que mai davant un públic entusiasta i receptiu.

El poeta comparà la presentació

d'un llibre a un batiament però amb la diferència que en les presentacions dels llibres s'explica l'engendrament de la criatura cosa que no passa en els batiaments oficials o, si més no, no en tenim notícia.

D'aquesta manera, Bezares exposà en clau poètica, hermosa i poc aclaridora per a l'estudiós mediocre, la seva nòmina de deutes. La llista dels 23 deutes representà el seu parlament i la reproduïm més avall íntegrament, perquè el resum, l'explicació o el comentari resulten inútils.

Carnaval recull 23 poemes plens d'una sensualitat dinàmica i absorbent que inspira la variada imatgeria dels seus versos -crítica dixit-. El llibre ha estat publicat per la prestigiosa editorial COLUMNA, la portada és de l'altre somniador local, Biel Thomàs, i l'edició és pulcra i seriosa encara que fa enyorar una mica aquelles altres edicions i presentacions lúdico-plàstico-poètiques que es toquen, es miren, es despleguen, es fermen, s'emboiquen i t'hi emboiquen i ens fan mirar uns als altres amb una certa perplexitat atàvica.

Nanda Ramon Tous

EL SALO DE PERRUQUERIA
I BELLESA DE LES

**GERMANES
PUIGSERVER**

ELS OFEREIX EL SEU HORARI:

De dimarts a divendres
de 9 a 12 i de 15 a 19
i els dissabtes de 9 a 19
C/ Orient, 8
Tels. 66 20 08 - 66 11 12
LLUCMAJOR.

PEGASO

TALLER AUTORITZAT

ANTONI ROSSELLO RAMIS

Carrer Navarra, 4-6 - Tel. 66 09 28

sa teulera

**CERÀMIQUES - FET A MÀ
PLANTES I FLORS**

C. Campos, 80 - Tel. 66 01 76 - LLUCMAJOR

JAIME LLULL RODRIGUEZ

*INSTAL·LACIONSELÈCTRIQUES

Enllumenat
Instal·lacions d'energia solar
Muntatge de quadres elèctrics
Antenes TV

* INSTAL·LACIÓ DE COMPTADORS

Canvis de tensió
Contractació de comptadors

C/. Gómez Ulla, 45 - Tels. 66 17 92 - 24 22 86

MIQUEL BEZARES

CARNAVAL

COLUMNA

Això no són claus de lectura (innecessàries), sinó claus de composició (imprescindibles per a la creació del poema).

Nòmina de deutes

1. Dec la imatge grotesca d'un tritó a l'invàlid que guaita pel balcó, a un mar que només he vist en la meva imaginació.
2. Dec la disfressa d'alba de la somorta calor d'Eros a un encàrrec que em feu, sigil·losa, la nit.
3. Dec set besos i una mossegada a les vibracions de molts de poetes i als obstacles.
4. Dec el rei a un pirata de cel·luloide i als ulls sense color d'una desconeguda estrangera.
5. Dec la imatge de les cloïsses als llocs inaccessibles que guarden encara molts secrets.
6. Dec les olors a l'aire i a un pallaso assassí.
7. Dec l'hotel vienès a l'ombra deshabitada d'un paper i al cos fràgil d'una dona.
8. Dec a la runa sense sostre del Carmo l'àngel sense cor i el meu jaure de roses.
9. Dec a l'amarador les robes de l'home invisible i els coloms sobrevolant un pubis.

Carnaval

jo he vist coses que ningú no ha vist
que ningú no veurà mai amb els meus ulls
he vist les cel·les en penombra del desig
i m'he vist a mi baldat i insignificant
morint a poc a poc sota l'eclipsi

La mediocritat de la pedra i la palhidesa de l'alga no anunciaven la mort, perquè sota l'aigua els cossos es deformaven, el coral dibuixava arbres i tot de ratlles lluminoses de cel i d'ambre foradaven pètals de cristall i els troncs de peixos rapidíssims. L'artifici s'esllanguia quan les anemones convulsionades, em portaren a Palau. Allí, tot podia ser real. Columnes de roca s'enfilaven corrent amunt, a l'entrada, com aguantant el mar. Allí m'esperaven Susanna i l'estranger. Allí m'esperaven les cloïsses, l'escata, el silenci i la sang corrent per les venes de sal. Al llindar, els tritons em despullaren. El meu cos era l'única disfressa. Vaig entrar, i la festa començà.

Contacte

TRITÓ. 21 anys. Obsedit pel mar i per la mort. Mig cos de pell, mig cos d'escata. Cerc la dona d'aigua que apaivagui el meu son. El meu cos de peix pertany a la sal i al sol, el meu cos d'home a la solitud. Amb frisança, esper el teu cant. Crida'm, i no em diguis el teu nom. 660906.

10. Dec a la ciutat de Lisboa el meu intent inútil d'entrar en un cos.

11. Dec a una deessa inexistent un laberint de jaços impossibles.

12. Dec a la festa sencera els nombres i les metamorfosis, i a l'editorial Columna un nou títol: els homes i les metamorfosis.

13. Dec a un conte xinès de fantasmes una història quotidiana i increïble.

14. Dec als ganivets la punyida mortal del sol.

15. Dec al foc les visions del Chiado.

16. Dec a la mecànica de l'alcohol l'al·lucinació de la lluna.

17. Dec al desig l'èxode.

18. Dec a la rosa la insignificança i el cant.

19. Dec a la calma les ales d'un àngel.

20. Dec al meu telèfon l'amor i els contactes.

21. Dec a Lídia la seva veu.

22. Dec a l'escorpí i al rellotge d'arena la carícia emmetzinada d'una fantasma.

23. Dec al mar i a la terra, a la sirena i al tritó i a la disfressa, el carnaval.

Edicions Atàviques: el plaer de l'obra bella

A l'horabaixa del divendres dia onze de maig, al bar *El Puerto*, un clàssic de les nits de Son Verí, prop d'una mar sols intuïda, amb vistes a la ciutat de la balearització, les *Edicions Atàviques* de Lluçmajor presentaven la seva darrera obra, una nova entrega de la seva multiforme col·lecció *Baleigs*.

La capsula *Indicis* havia començat a existir quan un dels «motors» de les edicions, Biel Thomàs, dibuixava, del seu balcó arenalès, les imatges de l'home que, en cadira de rodes, sortia a prendre el sol al balcó d'enfront. Una plaqueta —un «índex» alfabètic— amb vint-i-tres dibuixos va esser el que Thomàs posà, sense cap més indicació que una paraula al peu de cada dibuix, en les mans de l'altre impulsor de l'editorial llucmajorera, el poeta Miquel Bezares, guanyador de l'últim Ciutat de Palma amb un magnífic llibre, *Carnaval*, que Columna té previst editar aquests mateixos dies. Bezares completà aquests *Indicis* il·lustrant els dibuixos amb textos breus. El resultat final ha anat més enllà de la carpeta de fotocòpies que ens havien anunciat fa mesos. La capsula conté els dibuixos serigrafiats en sobres de paper d'estrassa que guarden, i amaguen tot presentant-los els poemes, anunciant així un ordre de lectura.

Així, la matèria mateixa d'*Indicis* ens conta també el gust per l'obra ben feta, la cura minuciosa de tots els detalls, la seducció i el plaer del cos del llibre, esdevingut objecte

global, front les sensacions i sentits, viu i vivificador objecte d'art.

Uns nous *Baleigs* que han significat la reaparició, després d'un any de silenci, dels «Atàvics», aquest miracle de la rauxa i el delit d'editar objectes bells en tots els seus aspectes que té, si en feim arqueologia, un primer començament en l'Aula de Poesia Bartomeu Rosselló-Pòrcel que, anys abans del cinematogràfic Club, fundaven un grup d'Alumnes de l'I.B. Maria Antònia Salvà, amb el professor i poeta Damià Pons. Aquest fou l'origen de la secció *Cap al Suïcidi dels Atàvics*, a la revista *Lluçmajor de Pinte en Ample*, un espai que enllepolí de publicuera a aquell grup de joves. Així establiren el primer contacte amb Biel Thomàs, plàstic i serigraf, i començaren, als llocs comuns del Cinema Recreatiu,

la llarga confecció del primer *Baleigs* de les *Edicions Atàviques*, una carpeta de poemes i imatges serigrafiats que aparegué, amb una introducció de Blai Bonet, l'any 1987.

El mateix any 87, el mes d'Octubre editaven *Cos de Calitja*, el primer llibre de Bezares, amb il·lustracions de Biel Thomàs, Toni Garau, Patrick Asquith, Emma Waters, Maria Ginnard i Biel Mascaró. Seguirien, l'any 88, *3x7=21 cercles*, una carpeta amb serigrafies de Jaume Falconer i textos d'Esther Llompart; el poemari de Damià Pons *Territori d'Incògnites* amb imatges de Biel Thomàs, i un nou *Baleigs*, *Liquen Saur* una capsula contenint poemes d'Arnau Pons i dibuixos de Rafel Joan, juntament amb una visceral camiseta del mateix.

Els bells llibres, els singulars objectes per a llegir i mirar de les *Edicions Atàviques* són llepolies per als sentits del lector, per a la intel·ligència i la sensibilitat. La mateixa existència dels «Atàvics» és un luxe cultural, com ho és el plaer de l'obra bella i bellament feta (i les seves presentacions, festes contra el ranxo congelat dels rituals de rigor). I si trobau que fa lleig que ho digui qui hi ha col·laborat sempre que ha pogut i té un llibre a les premses atàviques, doncs mala tarda, tanmateix no me'n desdic ni un punt.

Adheriu-vos, si encara hi sou a temps, a la campanya per a la salvació de les sirenes i els tritons.

Miquel Cardell
Última Hora

DOLÇ I SALAT

FRUITS SECS

CONGELATS

POLLASTRES A L'AST

Plaça d'Espanya, 8 - Tel. 66 24 06 - LLUCMAJOR

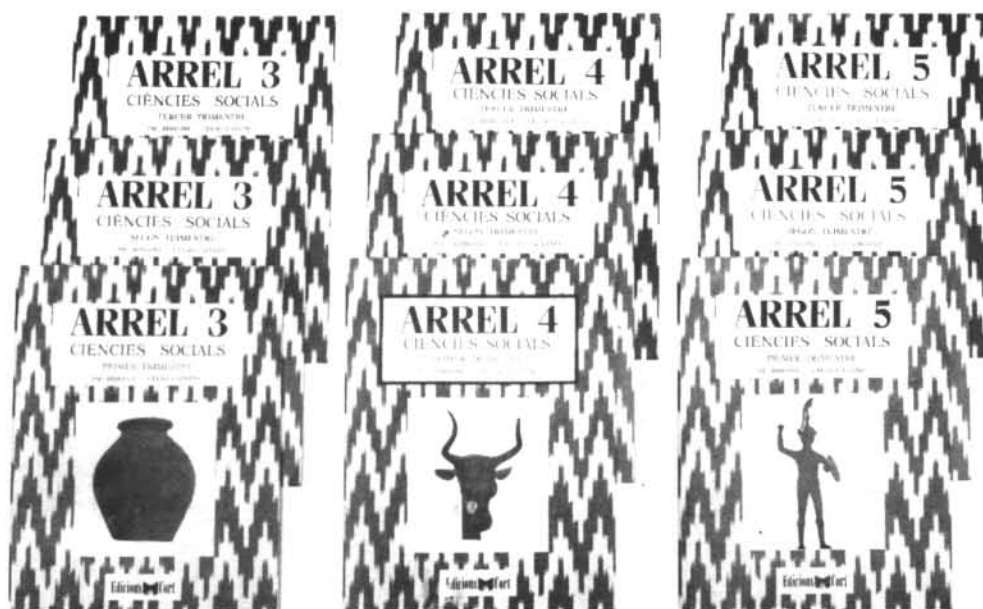
major

Antònia Tsern

PERRUQUERIA UNISEX

C/. Major, 7 - Telèfon 66 13 59
LLUCMAJOR (Mallorca)

Llibres: Arrels. Edicions Cort

Pau Bibiloni i Jaume Llorità, i Celso Calviño y Andreu, il·lucmajorer, ambdós mestres, compaginen la seva tasca educativa amb la inquietud per crear eines vàlides per a l'ensenyament a les Illes, sobretot pel que fa al camp de les Ciències Socials. La seva pràctica quotidiana i el contacte directe amb els infants els ha permès de fer uns llibres que abans ja han estat experimentats a l'escola i que ompliran un buit que molts d'educadors noten a faltar.

ARRELS és el títol d'una col·lecció que cobreix tot el Cicle Mitjà d'EGB, ensenyament el món en què es desenvolupa l'al·lot petit dins l'espai més immediat. La col·lecció ha estat elaborada amb un sistema progres-

siu adequat al Cicle i totalment adaptat a la realitat geogràfica, històrica, social i cultura de les nostres Illes.

Amb aquests quaderns, l'alumne viu activament la realitat de l'entorn a partir d'un mètode educatiu basat en la seva capacitat de deducció i d'abstracció. El material facilita també la tasca didàctica del mestre, envers l'alumne, i, al mateix temps, l'alumne disposa d'una eina de treball on pot desenvolupar la seva tasca, ja que en el mateix quadern, coincideixen la teoria i l'espai adequat i suficient per poder realitzar les activitats.

A cada nivell del cicle corresponen tres quaderns de treball (un per a cada trimestre) que incorporen els

continguts a assolir segons el grau d'aprenentatge exigint.

ARREL 3 parla de l'entor: l'escola, el carrer, el medi urbà, el terme municipal i l'Illa. ARREL 4 té cura dels aspectes físics, naturals i humans de les Illes i de les institucions de la Nostra Comunitat. ARREL 5 tracta l'espai i la Terra i els aspectes físics i històrics de l'Estat Espanyol.

Creim que aquests llibres de les Edicions Cort, una empresa que de cada dia es dedica més a l'edició de llibres per a l'ensenyament de la nostra terra i en la nostra llengua, són un material molt aprofitable que és necessari que coneguin tots els professionals de l'educació.

I. Barceló

PLA "SA NOSTRA" JUBILACIÓ PENSIONS

Sa Nostra Tranquil·litat.

El falcó quasi ja no acudeix a «sa penya» des que s'han conegut els projectes de GESA de construir una central i un port carboner a S'Estalella fa guàrdia permanent a un dels forats de la torre. Des d'un observatori privilegiat va seguir amb tots els detalls la marxa del diumenge dia 3.

Als més de tres mil manifestants que acudiren a la convocatòria de la Coordinadora de S'Estalella s'ha d'afegir el falcó, el qual ha anunciat que seguirà en el seu nou lloc en actitud de protesta constant perquè no destrueixin la zona. També ha pensat de convèncer els seus germans, els falcons pelegrins perquè s'uneixin amb ell per si en Felicià Fuster s'acosta per aquells paratges.

La satisfacció del falcó era total. Tres mil persones anaren al peu de l'antiga torre per manifestar públicament el seu rebuig als projectes de la Companyia elèctrica. La satisfacció obeïa al fet de la massiva presència de llucmajorers a la marxa i si, en més d'una ocasió havien optat per quedar-se a ca seva, aquesta vegada acudiren a la cita per protestar per l'intent de destruir una de les poques zones de la marina lliures de ciment.

El falconet conta i no acaba de contar que aquesta vegada quasi tot el món es va convertir, almanco per un dia, en ecologista o fervent defensor de la natura. Totes les formacions polítiques llucmajoreres des de la dreta fins a l'esquerra pujaren al carro de S'Estalella.

També el Conseller d'Indústria, suposam que no com a tal conseller i sí com a president del Partit Popular de Llucmajor, també aguanta la pancarta reivindicativa, colze a colze amb el batle, el responsable d'urbanisme i d'altres regidors.

El Conseller no té cap mania quan afirma la seva postura contrària a la destrucció de S'Estalella. Serà que la seva condició de llucmajorer pesa més que la seva condició de Conseller del Govern Cañellas o, com asseguren alguns, es tracta de prendre posicions ja que serà el candidat del P.P. a l'alcaldia a les properes eleccions municipals.

Tots els manifestants, la majoria amb la camiseta plena d'inscripcions i missatges que demanaven la salvació de S'Estalella recorregueren els pinars fins arribar a la torre. Escoltaren les intervencions dels oradors i també els «dos himnes dos» anunciats en el programa. Alguns dels «marxaires», coneixedors del terreny que trepitjaven, s'havien preparat per a qualsevol contratemps, inclús algú havia passat per l'farmàcia per proveir-se d'algun producte contra les al·lèrgies de la processonària o les paparres.

Eren uns dels perills als que s'exposaven els integrants de la marxa. És el petit tribut de l'ecologista ja que conservar la natura també suposa preservar l'hàbitat de la processonària i de la paparra.

El falcó -ja sabeu que s'ha instal·lat a la torre de S'Estalella- sap tot quan succeeix a S'Estanyol i està preocupat pel fet que a la localitat costanera li surten projectes com esclatasangs. Sap de bona tinta que els responsables del Club Nàutic també han sofert un repentí atac de grandesa i volen ampliar les seves instal·lacions.

Diu el falcó que estan disposats a construir nous «pantalans» que permetin tres-cents nous punts per amarrar barques. I pot resultar que mentres l'opinió pública estigui pendent del port carboner de GESA, s'aprofiti l'ocasió per tancar un tros de litoral públic per convertir-lo en una propietat privada i vendre'l a trocets per molts de milions.

**SANEAMIENTO
CALEFACCION**

GABRIEL OLIVER

**INSTAL·LACIONS SANITÀRIES
CALEFACCIÓ
ENERGIA SOLAR**

Exposició i Vendes: C/. Born, 2 - Tel. 66 06 52
Taller: Melià, 26 - Tel. 66 16 37 - LLUCMAJOR

VETERINARI

G. Rubí Güells

C/. Sant Miquel, 46. - Llucmajor
Tel. 66 02 30 - 26 14 71

Columbicultura

Campionat d'Espanya a S'Estanyol

J.Q.

Després de les quatre primeres proves de regulat, totes elles molt competides, hi ha encara molts de participants amb aspiracions al desitjat títol nacional. No obstant en aquest moment encapçalen la classificació general els següents exemplars:

1r. «VICENTÍN» del Sr. Cerver de la Comunitat Valenciana

2n. «PACÍFICO» del Sr. Nadal del la Comunitat Valenciana.

3r. «SANDY» dels Srs. Corbalán-Martínez de la Comunitat Murciana.

4t. «CASCANUECES» del Sr. García de la Comunitat Valenciana.

5è. «NAVIDAD» del Sr. Murcia de la Comunitat Valenciana.

A continuació els oferim el programa d'actes:

XIV CAMPIONAT NACIONAL DE COLOMBICULTURA COPA DE S.M. EL REI

DISSABTE 2 DE JUNY

13 h. Inauguració de l'Exposició Nacional de Pintura en els baixos de la rectoria de la parròquia de Sant Miquel de Lluçmajor.

DIMARTS 12 DE JUNY

17 h. Veredicte del concurs de pintura.

DIVENDRES 15 DE JUNY

17' 30 h. El president de la F.E.C. i la seva junta directiva saludaran a tots els Presidents de les Territorials i Provincials, en el saló d'actes de l'Excm. Ajuntament de Lluçmajor, on a continuació complimentaran a les autoritats.

19' 30 h. En el Club Nàutic de S'Estanyol es procedirà a l'hissament de banderes, a continuació es formarà la comissió d'honor, per desfilat pels distints carrers en direcció a la Plaça del Pescador, acom-

Nicolau Febrer, president de la F.B.C.

panyada per la banda de cornetes i tambors de Lluçmajor, lloc on es proclamarà a la Reina i Dames de la Columbicultura 1990 i imposició de bandes i emblemes a les mateixes. Acte seguit el presentado Sr. Riera donarà entrada al mantenidor D. Mateu Monserrat i Pastor, perquè faci l'exaltació de la Reina.

- 20' 30 h A la plaça del Pescador entrega de premis dels distints concursos culturals.
- 21' 00 h Exhibició de balls regionals a càrrec del grup: «Aires d'es Pla»
- 22' 00 h Sopar homenatge ofert per la F.B.C. en el restaurant club Nàutic S'Estanyol.
- 22' 30 h Revetla popular gratuïta, a la mateixa Plaça del Pescador.

DISSABTE 16 DE JUNY

- 09' 30 h Esmorzar popular (xocolata amb ensaimades) en el local social bar Ca na Marola.
- 10' 30 h Missa, oficiada pel conciliari a la Federació Espanyola Reverend D. Àngel Navarro López.
- 12' 30 h Hissament de banderes en en el restaurant Es Fogueró (Ctra. Santanyi km. 11)
- 19' 00 h La reina del Campionat en vol el colon.
- 23' 00 h Entrega de premis del concurs, Trofeu F.E.C. i vi d'honor ofert per la Societat

Local a la Seu de la mateixa.

24' 00 h. Castell de focs d'artifici i traca final a càrrec del pirotècnic Sr. Frontera de Pòrtol.

DIUMENGE 17 DE JUNY

10' 00 h. Al Saló d'actes de l'Ajuntament de Llucmajor, reunió de la Comissió Federativa Interterritorial.

PROVES D'ACOPLAMENT. 19 de maig.

PROVES DE REGULARITAT. 22, 26 i 29 de maig

2, 5, 9 i 12 de Juny

TROFEU F.E.C. 16 de Juny.

PREMI REGULARITAT

1r. Copa S.M. el Rei i 1.000.000 pts.

2n. Trofeu Consell Superior d'esports i 500.000 pts.

3r. Trofeu Federació Espanyola de Columbicultura i 250.000 pts.

4t. Trofeu del Consell Insular de Mallorca.

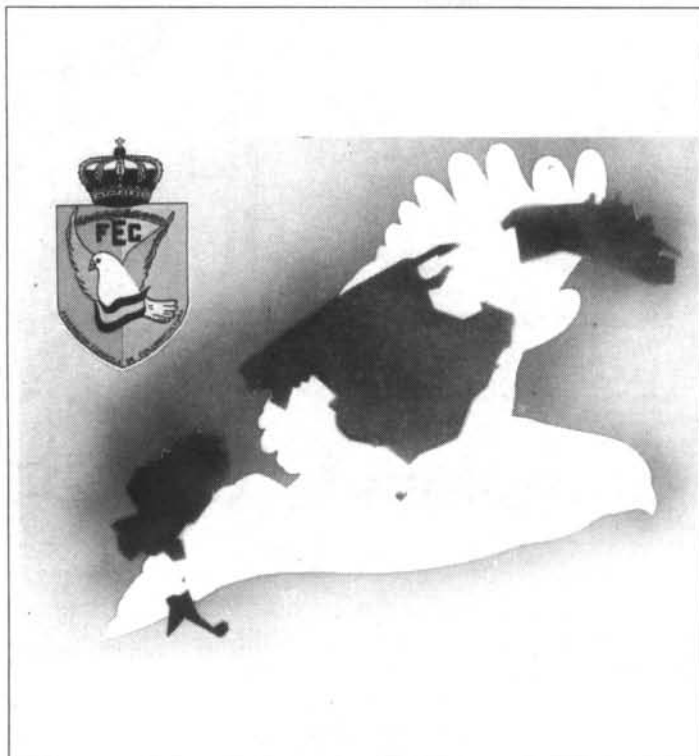
5è. Trofeu Federació Balear de Colombofilia.

6è. Trofeu Principat d'Astúries (El colom millor clàssic d'aquella Federació que no hagi obtingut cap dels tres premis primers en els darrers deu anys).

TROFEU FEDERACIÓ ESPANYOLA

1r. Trofeu de la F.E.C. i 100.000 pts.

2n. Trofeu Excm. Ajuntament de Llucmajor i 80.000 pts.

3r. Trofeu Federació Balear de Columbicultura i 60.000 pts.

4t. Trofeu Societat Columbicultura de S'Estanyol.

NOTA: de la quantitat dels premis, es descomptarà el 10% en concepte d'imposts.

CENTRE DE PREPARACIÓ MATERNAL ATÈS PER COMARES

Carrer Rigo, 73 - LLUCMAJOR.
Tel. 66 24 90 (Dimarts i Dijous horabaixa)
Tel. 66 17 98 (particular)

CLINICA DENTAL

Dr. Ll. Galmés Ferrer

HORARI:

Dilluns, dimecres i divendres (9 a 14)

Dimarts (9 a 13 i 17 a 19). Dijous (9 a 13)

Divendres horabaixa (16,30 a 20 h)

Carrer Major, 77 - Tel. 66 20 17 - LLUCMAJOR

PETITONS

ARTICLES
INFANTILS

LLISTES
NAIXEMENT

De 0 a 10 anys

Plaça d'Espanya, 46 - Tel. 66 18 59
LLUCMAJOR

CENTRE ÒPTIC EXPOLENT

LENTS DE CONTACTE
CONTROL VISIÓ

M. Paloma Garí
Optica Optometrista
Contactòloga

C/ Berga, 26 - Tel. 26 33 74

S'ARENAL

Bàsquet

Joventut de Llucmajor: Categoria Mini Masculí

Una etapa poc vistosa

Quatorze nins, quasi tots '80, només un, per edat passarà a categoria infantil, s'han passat tot l'hivern intentant aprendre els inicis del bàsquet. Aquests nins no han tingut la satisfacció d'haver guanyat cap partit, l'única satisfacció que han tingut ha estat la d'haver-ne perdut algun de no molts de punts, algun amb lleugera possibilitat de guanyar, i, efectivament, un partit guanyat no per propis mèrits sinó per incomparança de l'equip contrari.

Són aquests: Germà Cantallops, Andreu Escalles, Jaume Quetglas, Josep Manuel Gil, Pere Antoni Oliver, Andreu Galmés, Enric Huerta, Josep López, Josep Antoni Martínez, Francesc Xavier Martí, Joan Josep Tobarías, Pere Nadal, Francesc Vial i Francesc Tomàs. Han acudit tots regularment als entrenaments i, en general, han estat obedients i aplicats a les indicacions dels entrenadors. Encara que, clarament es veu que tres d'ells, els tres primers de la relació, en certa forma, destaquen un poc i que, segurament, si no perdren l'afició podran continuar jugant, quant als altres no es pot dir res encara, tot depèn que la idea que duen sigui prou forta i tinguin l'interès suficient per enfrontar les

adversitats que l'esport duu en si mateix.

Igual que va passar amb l'equip Infantil Femení, el Mini Masculí ha estat jugant a la categoria A i havien d'haver estat a la B, per ser el primer any que juguen i així s'ha pogut veure que els altres equips eren prou superiors. Els nins han demostrat una moral molt alta i no s'han enfosant en cap moment, encara que molts n'hi havia, però ells sempre han fet tot el que han pogut. Sols en un cas molt concret s'ha donat una baixa per motius de indisciplina, i en diverses ocasions s'han hagut de fer escolts a algun jugador en particular.

El Consell Insular de Mallorca, a través del seu organisme, Esport Escolar, controla i, en teoria afavoreix l'inici a l'esport, a la pràctica es redueix a què no se paga els arbitratges ni

les fitxes. També, en teoria estan a favor de la no competició, però ells mateixos organitzen les lligues, la qual cosa només resulta agradable als més poderosos i podria fer que alguns nins arribassin a perdre l'afició a base de sols recollir fracassos.

ELS ENTRENADORS

En Xisco Solivelles i En Pere Ballester són els que, amb grans dosis de paciència i optimisme han dirigit l'equip. Parlem amb en Xisco que és el primer any que entrena, té 19 anys, és un apassionat del bàsquet i és vocal a la directiva del Club, apart de ser el delegat de l'equip Senior que juga la Lliga a III Autonòmica. Actualment no juga.

Valora l'esforç, les ganes de superació i ganes d'aprendre, sols així es pot aconseguir

alguna cosa. Els nins que comencen no haurien de jugar cap competició i sols considerar els partits jugats com a una història diferent cada un d'ells i, per tant com a casos aïllats cada un d'ells a estudiar i analitzar per separat. Mirar el conjunt de la temporada pot invadir d'un esperit derrotista i això no és real perquè els nins, en una temporada poden fer un canvi molt radical; als onze anys no es pot dir si un nin podrà ser bo o no.

En Xisco se plany que a Llucmajor hi ha entrenadors i preparadors físics titulats que podrien col·laborar amb el Club i no ho volen fer, el Club necessita de l'ajut de tots. L'Ajuntament aporta 60.000 pessetes per cada equip fins a la categoria Cadet, però bàsicament és la feina que fa cada una de les persones el que pot donar, a la llarga un rendiment que es noti amb la millora dels jugadors.

No està segur que l'any que ve continuï entrenant, més bé voldria que altres companys que tenen aptituds per ensenyar i s'haurien de decidir a aportar el seu gra d'arena, que prou falta mos fa.

III Cursa Amistat -90

Joan Quintana, primer classificat de Polícies Locals

Va cobrir 7 kms. en 24 minuts

J. Clar Coll

Organitzat per la CE de la Policia Local de Palma i amb Joan A. Albertí com a «ànima mater» va tenir lloc per tercer any consecutiu, la «CURSA AMISTAT» que es va celebrar el passat mes de maig a Palma.

Els que ja tenim i estem carregats de «cosetes», ens fa enveja veure com en un matí d'un diumenge de maig es llancen a la carrera des dels molls del Dic de l'Oest a la Plaça de la Reina (tota la carretera del Dic, el Passeig Marítim i el de Sagrera, que és córrer) aquesta gran quantitat d'esportistes de totes les edats, sense cap distinció, que s'esforcen per tal d'aconseguir una bona marca o simplement participen per donar una resposta massiva a la crida de l'esport.

GRAN NOMBRE DE PARTICIPANTS

Enguany la quantitat de participants ha superat les previsions i s'ha calculat que el nombre va ser de més de mil cinc-cents corredors repartits en les següents categories o grups: Iniciació, fins a 8 anys; Benjamí, de 9 a 10 anys; Aleví de 11 i 12; Infantil, de 13 i 14; Cadette de 15 i 16; Junyor de 17 i 19 anys; Senior, de 20 a 30 anys; Veterans A, de 40 a 49; Veterans B, de 50 a 59 anys; Veterans C, de més de 60 anys; Marxa; Cadires de rodes; Minusvàlids; Polícies locals de 18 a 34 anys; Polícies locals de més de 45 anys.

JAUME QUETGLES

En les categories inferiors

Joan Quintana i Sebastià Adrover (Polícies Locals) primers classificats en les seves respectives categories (Foto Adolfo).

qui se'n va dur la palma va ser el llucmajorer Jaume Quetgles Caldés, el qual d'ençà que es va iniciar en el món de l'atletisme duu una progressió digna d'admiració i ja ha guanyat tres campionats de Mallorca de la seva categoria. Aquesta temporada el jove corredor ja ha vençut en totes les proves

on ha pres part i la de «Cursa de l'Amistat» no podria ser inferior i per això va aconseguir ser el vencedor absolut en la categoria de Benjamí.

Pel que fa a fèmines, una sola participant de Llucmajor, Joana Maria Quintana, que va fer una bona carrera encara que es va despistar en els metres finals, però també va obtenir trofeu per quedar quarta en la classificació.

Un altre excel·lent corredor llucmajorer, Joan Quintana Oliver, també va realitzar una bona cursa amb un bon final encara que no va quedar en tan bon lloc com de costum si bé hem de tenir en compte que enguany corre en una nova categoria (Infantil) i ha de competir amb al·lots majors; no obstant això va obtenir trofeu al cinquè classificat.

No podem passar per alt el millor corredor que hi ha a Llucmajor en aquests moments, Pep Cortès Miralles, i hem de pensar que en aquesta categoria (Cadettes) és on hi ha major competència, però el corredor del Filípides té

una gran projecció i si continua així pot aconseguir molts de triomfs.

JOAN QUINTANA

Hem d'apuntar, que el corredor policia local Joan Quintana, després de dos anys de competir, oficialment a totes les curses que se li han posat al davant, i d'entrenar molt durament, el seu baptisme de foc va ser participar al primer Maraton (Platja de Palma) i cobrir els 42 quilòmetres 195 metres que separen la sortida de la línia de meta. Encara que aquest Marató (prova reina en atletisme) el deixàs en mica «tocat», Quintana va continuar entrenant i dos mesos després agafava una altre cop la millor forma justament en aquesta III Cursa de l'Amistat-90, on va obtenir el primer lloc a la categoria de 35 a 45 anys (Polícies Locals) amb un temps de 24 minuts i 2 segons davallant de manera ostensible la marca de l'any anterior (25 minuts 56 segons) en 1 minut i 54 segons.

Joventut de Llucmajor

Nota informativa

El Club de Bàsquet JOVENTUT DE LLUCMAJOR convoca a tots els socis a l'Assemblea General Extraordinària que tindrà lloc el dia 25 de Juny, al Pavelló Poliesportiu Municipal, a les 20' 30 hores en primera convocatòria i a les 21 hores en segona.

Els temes a tractar són els següents:

- 1) Lectura de l'acta anterior.
- 2) Resum econòmic de la temporada passada.
- 3) Precs i preguntes.

NAIXEMENTS

Mª Coloma Julià Noguera, filla de Jaume i Catalina, nasqué el 24/4.
 Jon Miquel Cardell Calafat, fill de Guillem i Jerònia, nasqué el 28/4.
 Mª Blanca Piqueras Morcillo, filla de Salomé i Mª Blanca, nasqué el 30/4.
 Francisca Maimó Rigo, filla de Josep i Joana, nasqué el 29/4.
 Joan Andreu Vich Forteza, fill d'Andreu i Jerònia, nasqué el 8/5.
 Jaume Bernat Adrover Artigues, fill de Jaume i Margalida, nasqué el 11/5.
 Bernat Adrover Nigorra, fill de Bartomeu i Joana, nasqué el 14/5.
 Mª Cristina Astorga Martínez, filla de Josep i Maria Dolors, nasqué el 16/5.
 Jessica Cerdà Gelabert, filla de Jaume i Francisca, nasqué el 2/5.

MATRIMONIS

Francesc Xavier Tébar Garau i Joana Xamena Terrassa, es casaren el 11/10, a l'església de Nostra Sra. de Gràcia.
 Antoni Amengual Pañella i M^a del Carme Catalán García, es casaren el 24/3 a la Parròquia de Sant Miquel.
 Antonio Piqueras Montejano i Sebastián Gómez Nicolau, es casaren el 29/4 a la Parròquia de Sant Miquel.
 Hans Gunter Harmerling i Christel Diehl, es casaren el 5/5 a l'església de la Lactància.
 Francesc Cano Comino i Mª Francisca Cabrera Rosselló, es casaren el 5/5 a l'església de Sant Bonaventura.
 Francesc Antoni Molina i Antònia Morro Blanch, es casaren el 28/4 a l'església de Sant Bonaventura.
 Miquel Moll Juan i Catalina Mestres Bauzá, es casaren el 23/5 al Jutjat de Pau.

Miquel Àngel Ginard Fullana i Joana Mª Puigserver Ferretjans, es casaren el 12/5 a l'església de Sant Bonaventura.

DEFUNCIONS

Llúcia Carbonell Caldés, morí el 29/4 als 91 anys.
 Llorenç Puig Font, morí el 3/5 als 85 anys.
 Francesc Giménez López, morí el 20/4 als 47 anys.
 Joaquin Monpo García, morí el 7/5 als 61 anys.
 Guillem Cardell Tomàs, morí el 10/5 als 86 anys.
 Maria Manresa Grimalt, morí el 14/5 als 85 anys.
 Francesc Colom Verdera, morí el 20/5 als 90 anys.
 Antònia Tomàs Mut, morí el 20/5 als 85 anys.
 Margalida Roig Amengual, morí el 21/5 als 82 anys.

T&M
Software

Programes

Comptabilitat

Facturació

Stocks

Tallers

Programació

a mida

Compatible XT des de 99.000 pts

AT-12 20 Mb des de 181.900 pts

386-SX 20 Mb des de 239.000 pts

OFERTA

Programes de facturació
 i comptabilitat

Ordinador AT 20 Mb

Impresora Panasonic

Tot per 400.000 pts.

C. Major 171 Lluçmajor Tel. 66.17.15

P'es forat d'es moix

«La Naturalesa és de tots i com a cosa nostra l'heretaran els nostres fills»... així ho diu el Ban del nostre batle referent a S'Estalella.

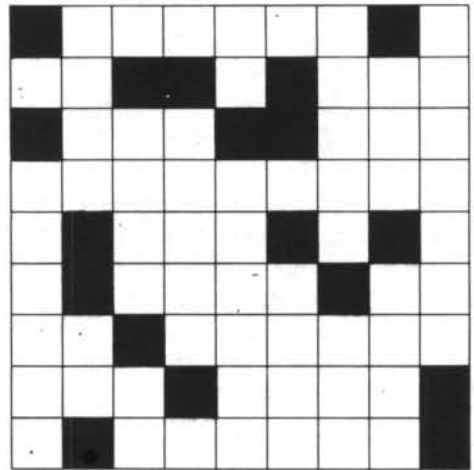
Mentres a S'Arenal els de «Mar de Mallorca S.A.» han acabat d'omplir la platja de parasols.

Sr. Batle, no vos pareix que gràcies al vostre permís, els explotadors d'una zona de domini públic podran escriure amb lletres d'or el vostre «slogam»: «La platja és nostra i com a cosa nostra l'heretaran els nostres fills».

Soluciona aquests mots encreuat:

Horizontals: 1.- Bou que no passa d'un any. Vocal. 2.- Nota musical. Forma del verb ésser. 3.- Moneda de poc valor. Completament moll. 4.- Peça d'abric. 5.- Dona d'Adam. Nombre romà. 6.- Insecte semblant a la mosca. Pronom feble de 3ª p. 7.- Pronom feble de 1ª persona. Hidròxid de ferro. 8.- Corrent natural d'aigua. Nom de dona. 9.- Agafar, atrapar al vol.

Verticals: 1.- Acció de governar. 2.- Arran. Nota musical. 3.- Arbre de talla elevada, copa piramidal i fulles disposades en dos rengles. Al revés nom de la lletra q. 4.- Al revés, part extrema d'una població. Vocal. 5.- Interjecció usada per cridar algú. Al revés, establir la veritat d'una cosa donant raons. 6.- Acció d'avisar. 7.- Conjunt de mots d'una llengua. Sufix per formar diminutius. 8.- Adj. possessiu. La casa on habita una família. 9.- Expressió per donar l'alarma o fer estar alerta (en català occidental i en balear).

Horizontals: 1.- Vedell, 2.- Dop-Eus, 3.- Ral-Xop, 4.- Gavardina, 5.- o-Eva, 6.- v-Tavall, 7.- em-Rovell, 8.- Riu-Riu, 9.- n-Copar, Verticals: 1.- d-Govern, 2.- Vora, Ml, 3.- e-Avel·l, 4.- d-Invar, 5.- Ep-rvort, 6.- l-d-Avis, 7.- Lèxic, 8.- Ton, Llar, 9.- Espavil.

BITLLETES D'AVIÓ
amb reserva i
confirmació
immediata a
través del nou
equip
informatitzat

Aquest servei el trobareu a «Viatges XALOKI»
sense cap tipus de suplement sobre el
preu oficial

C/. Maria Antònia Salvà, 38 - Tels. 26 74 50 - 54 - 58
S'ARENAL

HAMBURGUESES
«PERROS»
«PINCHOS»
«PEPITOS»

Provin la nostra
CUINA RAPIDA, ÉS TROPI!...
Obert tots els dies

Servei de begudes i menjars
de qualitat a preus raonables

Avinguda Carles V - Tel. 66 11 17 - LLUCMAJOR

ACONSEGUEIXI:

«UNA ESTANCIA D'UN CAP DE SETMANA PER DUES PERSONES A UN HOTEL DE TRES ESTRELLES A MALLORCA EN RÈGIM DE PENSIÓ COMPLETA»

CONTESTANT A LES SEGÜENTS PREGUNTES:

- 1.- Quin es l'avió de passatgers més ràpid del món?
- 2.- Quin Emperador va concedir el privilegi de les Fires de Lluçmajor?
- 3.- A quin any es reformà la Plaça d'Espanya de Lluçmajor?
- 4.- Quin és el número de telèfon de VIATGES CASTELL DE BELLVER, S.A.?

Les respostes podeu enviar-les fins el 30-06-90 a VIATGES CASTELL DE BELLVER, S.A., Avd. Joan Miró, 7 - 07014 PALMA, indicant nom, adreça i número de telèfon .

Els que contestin correctament totes les preguntes participaran al sorteig de l'esmentada estància.

Queden exclosos de participar els empleats i familiars de VIATGES CASTELL DE BELLVER, S.A. i els col.laboradors de LLUCMAJOR, DE PINTE EN AMPLÉ

Per gentilesa de:

Avd. Joan Miró, 7 - 07014 PALMA DE MALLORCA - Tels. 45 45 61 - FAX: 45 69 94

605

PEUGEOT

LA GRAN CREACIÓ

Tallers MARINA

Joan Ramon
PEUGEOT - TALBOT

Agent Oficial

C/. Marina, 104 - Tel. 66 05 21
Exposició i Venda: Ronda Migjorn, 80
LLUCMAJOR

**Venda i assistència
tècnica dels productes:**

BOSCH
Automòbil

BOSCH
Eines

BLAUPUNKT

Calentadors
JUNKERS

Electricitat i Electrònica
de l'automòbil

INJECCIÓ DE BENZINA

Aires acondicionats
CARRIER
MITCHELL

Tacògrafs

So i alta fidelitat
Automòbil

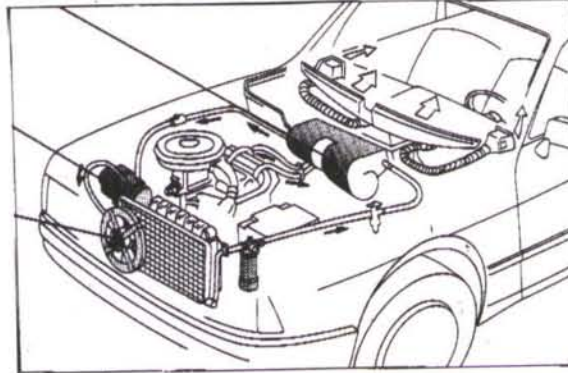
BLAUPUNKT
Alarmes
Esquiladores
Motoserres
Plaques solars
Generadors
Lloguer maquinària
Martells

AUTO-ELECTRIC
Barceló

Ronda de Ponent s/n. - Tel. 66 01 70 (LLUCMAJÓR)

Servei Oficial

**AIRE
ACONDICIONAT
PER A
AUTOMÒBILS
I
CAMIONS**

MITCHELL
BLACKSTONE EUROPEAN GROUP

Seat Terra Diesel

La Terra Diesel supone el primer híbrido entre la fábrica de Martorell y Volkswagen en el que se conjugan una carrocería Seat con la mecánica del Volkswagen Polo.

SEAT

Cra. Arenal s/n - Tel. 66 02 34 - 66 16 18

**Rubí Automòviles
Llucmajor, S.A.**